

Zeke László

Tűzzünk a paradicsomba!

avagy:

Küldj egy férfit a készletből!

(regény)



Előszó

Kezdhethném avval is, hogy „hülye aki nem olvassa”, ha minden áron el akarnám riasztani a kedves konszolidált olvasókat, ennek dacára nem ezt az utat választom!

(Ezzel a ravasz csselfogással máris megszabadultunk a túlságosan konszolidált olvasóktól.)

A helyzet ugyanis az, hogy egy már elkészült filmnovella „vászon-regénylapon” való megjelenítése végett ragadtam tollat és tényleg szeretném, ha ebben az érdekes kalandban megfelelő útítársakra akadnék. Minderre nyomatékos okom van napjainkban, mikor Pygmalion és Galatea csodaszép történetének szereplői a G. B. Shaw féle bájosan fanyar tündérmeséből előlépve helyet cseréltek a társadalmi ranglétrán. Nem kívánván az Enyészetnek hagyni az elkészült írásművet - hadd olvasson az Enyészetten kívül más is (neki egyébiránt tetszett) - felhasználtam a közelítőleg a születésnapom és a Mikulás közötti időintervallumot (a megírásra hagyott rövid idő tekintetében Boris Vian receptjét követtem) és orrom előtt a filmnovellával regényes formában papírra vettem ezt a történetet, melyet eredeti vélekedésem szerint tanácsos lett volna inkább látnunk, mintsem olvasnunk. (A szintisza igazsághoz az is hozzátartozik, hogy az 1997. évi operabál után tettem egy-két kiegészítést a már elkészült anyaghoz.)

Azonban tévedtem!

Az emberi képzelet ugyanis csaknem határtalan, így mi sem lehet kevésbé lehetetlen a nyájas olvasó számára, mintsem elhinni, hogy amit lát az nem egy papírlap, hanem széles filmvászon egy moziban. Erre serényen biztatom is! Pofon-egyszerű az egész, hisz a kedves olvasó máris ezt teszi: elképzel egy fiatalembert, amint az bőszen ül egy asztal mellett és tollával szélsebesen szántja a sorokat egy papírlapon éppen Önnek címezve sorait (sajnálván a bélyeget, a borítékról nem is beszélve és inkább könyvet ír - a smucigja -, amit aztán az olvasó drága pénzért vehet meg) ezért aztán Ön rögtön dühös is lesz és leteszi a könyvet...

De ha mégsem? Ha nem sajnálta rá a pénzét és most amúgy is moziba van kedve menni, ugyanakkor mégis kedve moziba menni, nos, akkor nyert ügyünk van! Ugyan képzeljen már egy hófehér vásznat a történet mögé!

Nosza!

A regény maga

*Mottó: „Most, hogy a ritkán és nehezen elérhető
emberi test birtokába jutottál újra, jól nézd meg,
merre mész, mert az életben nincs idő tévutakra!”¹*

I.

A modern mozi épületéhez manapság már hozzátartozik a pattogatott kukorica-stand, ahol a legújabb divatnak megfelelően az ínycsiklandó eledelt már margarinnal, sóval eleve feljavított állapotban szerezheti be a szórakozni vágyó közönség. A klasszikus ropogtatnivalók mellett a jégbehűtött dobozos üdítők, csokoládék, rágógumik is rendelkezésünkre állnak, némi ellenérték fejében. Halmozzuk hát az élvezeteket! Végtére is egyszer élünk; hisszük, ha éppen nem vagyunk buddhisták.

A mozi tágas nézőterén a félhomályban is csillognak a réz korlátok, a bordó plüss ülések melegen, hívogatóan várnak ránk. Jólesik lehuppanni és kényelmesen befészkelődni helyünkre. A félregördülő bársony függönyök mögötti fantasztikus, kétdimenziós szintéren megelevenedik a képzelet.

II.

Hatalmas gépmadarak szállnak fel és érkeznek, fém szárnyukon megcsillan a napfény. Leonardo da Vinci szelleme lebeg közöttük, az öreg polihisztor nem győz betelni a nagyszerű látvánnyal; a szárnyak domború felszínét bámulva már több száz éve restelkedik, hogy a felhajtóerő elve annak idején nem jutott eszébe. Sebaj! Neki már nincs szüksége szárnyra.

A felszállópálya betonja fölött vibrál a forró levegő. Jelzőfények villannak, zászlók libbennek, az elegáns légibusz hatalmas kerekei puhán, kékes füsttel csusszanva-súrlódva földet érnek. A betonvégtelen melletti réten tanyázó tücskök, kabócák értetlenül bámulnak az irányítótorony délibábosan vibráló épülete felé: „Már megint egy regény?” Önök pediglen, kedves olvasóim, meghallják azt a diszkrétén halk jazz melódiát, melyet jelen írásom ezen pontján aláfestő zeneként elképzeltem.² A charmos pilóta és a csinos légikisasszonyok persze ezzel mit sem törődnek, már a duty-free shopban válogatnak; parfümök, márkás italok, valamint nyüzsgő, utaznivágyó sokadalomban veszítjük szem elől őket.

Leonardo példáját követve máris szárnyak nélkül repülünk.

¹ A hinduizmusban hívők jó tanácsa az újszülöttnak. (Forrás: Popper Péter: Istenek órája. Türelem Háza Bt. Budapest 1996. 80. ol.)

² Glenn Miller: Moonlight Serenade.

III.

A regényben premier planban megjelenő első arc dr. László Béláé. Bár középkorú, mégis a fiatal Gregory Peckre emlékeztet. Kissé gondterhelten jön-megy a menetrendtáblák előtt: cirkulál. Összeráncolt homlokkal, hunyorogva nézegeti a gépek indulását-érkezését jelző kiírásokat. Öltözéke nem éppen a hollywoodi filmsztár stílusát idézi: fényesre kopott pantalló, divatjamúlt pulóver, letaposott sarkú, viseltes cipő.

- Figyelem, figyelem! - kezdi egy nagyon kellemes női hang (szinte látjuk a hang „gazdájának” remekbeszabott domborulatait). A hangosbemondó hangszórójának membránja kéjesen bűgva rezegtetve továbbítja a hangokat: - Dr. László Bélát, kedves utasunkat várjuk az információnál, kérjük szíveskedjék odafáradni! Köszönjük.

Hősünk kissé bizonytalanul odasomfordál a pár lépésnyire lévő információhoz; egy vidéki takarékszövetkezetet hirdető reklámszatyor van nála, amit a sürgő-forgó emberek között a lehető legszerencsétlenebb módon ejt el: a szatyor füle leszakad. Hirtelen devalválódó férfiaságával mit sem törődve szánnalmasan kotorja össze a szétszóródott jegyzetlapokat, tollakat, spirálfüzeteket.

Az információ előtt két vonzó és elegáns hölgy: Kasó Evelyn (akárcsak Audrey Hepburnt látnánk) és Kasó Lukrécia (szakasztott a fiatal Liz Taylor), valamint egy nem kevésbé elegáns úr: Kiss Ernő (Woody a Broadway Danny Rose-ban) várakozik. Azon hirtelenjében felismerik a valóságot, s szemlátomást döbbenettel (csaknem „dűbbenettel”) konstatálják, hogy akire ők várnak, már meg is érkezett, ott csúszik-mászik a lábaik előtt. Ernő készségesen Béla segítségére siet.

- Megengedi uram?

- Oh, igazán nagyon kedves.

- Egészen véletlenül nem László doktorhoz van szerencsém?

- De, bizony igen.

- Az én nevem Kiss Ernő, a jelenlévő hölgyek személyi titkára; ebben a minőségemben, ha megengedi, bemutatom önt nekik, úgy is, mint az ön leendő megbízóit. Ernő nem akar faramuci lenni, mégis az.

A feltápáskodó Béla, miközben Evelyn kézfogásra nyújtott kezét igyekszik megragadni, ismételten elejti a szatyrot, de azért a hölgyek „örvendenek a szerencsének”. A magáról megfeledkezett dr. László Béla nyelvész professzor nyála csaknem elcsordul, kínosan hosszúra sikeredett pillantása elárulja: régen látott ennyire kedvére való nőtényt, mint amilyen Evelyn kisasszony. Hát, mit mondjak? Igaza van! László professzor azonban csak ennyit mond:

- Kiskezicsókolom! - meglátván a nőt pallérozott elméjéből a szellemesség „iszkiri” távozik.

Meg kell őt értenünk, mégis csak a helyszínen van és nem kényelmes fotelben ülve olvas egy könyvet.

IV.

A reptér kijáratánál egy rendkívül exkluzív limuzinba száll be egy külsőségeit nézve hivalkodóan gazdag úr, nevezetesen Fekete Gusztáv (megjelenését tekintve, mint az elhízás felé félúton lévő Marlon Brando). Róla nem árt tudnunk, hogy a híres-hírhedt FEKETE Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság tulajdonos-ügyvezetője. Kérdésünkre (magában

morfondírozva) előadja, hogy: „...a Rolls-Royce számára egy életérzés szimbóluma; nem számít, hogy a csodálatos gép városi forgalomban megeszi a 20 litert is 100 kilométerenként..., aki ugyanis megteheti, hogy egy ilyen masinát üzemeltessen, annak már nem számít a pénz...” A hirtelen megcsörrenő rádiótelefon másik végén élesen rikácsoló, szemrehányó női hang lecsillapítása végett viszont egészen más oldaláról mutatkozik meg előttünk:

- Értsd meg, nem azért nem fizetek a gyermekeim után neked, mert nem szeretem őket, hanem mert NINCS MIBŐŐŐL!!!

Helyzetét azzal sem mentheti hitelesen előttünk, ha előadja, hogy a londoni filharmonikusokat vezénylő Leonard Bernstein nevével fémjelzett exkluzív CD-sorozatot két fő szempont miatt rendelte meg, egy: a borítókat Károly herceg akvarelljei ékesítik; kettő: a lemezeladásokból származó extraprofitot a kiadó londoni műemléképületek helyreállítására fordítja, és ha van olyan nemes cél, amit Gusztáv szívesen támogat, akkor ez az. (Mivel helyzetét kis hazánkban, a salétromos falú műemlékek országában - mint mondtam - ezzel sem mentheti, így ezt nem is adja elő.)

Gusztáv mérgesen becsapja az autó ajtaját és elporzik szemünk előtt; a gyorsan ponttá zsugorodó limuzin felett dübörögve száll el egy légibusz.

V.

A Gusztáv száguldó autója felett elzúgó gépmadár útját követve egy szegényesen berendezett padlástéri szobában találjuk magunkat. A repülőgép hetvenezer lóerős motorjainak dübörgésére megremegnek a berendezési tárgyak: a rezonancia ütemére furcsa táncba kezdenek az asztalon régvolt idők halott szellemét idéző marionett bábok: a tintásüvegek, a rózsafa tolltartóban a szipkás töltőtollak, egy antik itatópárna réz gombbal, illetve a megsárgult szélű jegyzetlapok. A dübörgő zajban aprón remegő táncukat nem is látja más, csak mi, akik figyelünk.

Egy üveg bor fedezékében asztalra borulva, horkolva alszik egy torzonborz figura: prof. dr. László István Endre. Az arcát egyelőre nem látjuk, csak azt a fakó fotót, mely egy kedvesen mosolygó fiatal nőt ábrázol egy az íróasztal végében lévő kopott rájában. A professzor a nőről, feleségéről álmodik, a megsárgult fotográfián az asszony ajkai alig láthatóan megmozdulnak:

- István!

A szobácska szegényes berendezése és az öreg professzor külön megjeleneése eleven emlékműve annak a hősies küzdelemnek, mit néhány fanatikus oktató folytat a XX. század végén (pusztán hivatástudatból) a magyar kormányok azon eltökélt szándéka ellenében, mely szerint - ha törik, ha szakad - a rangfosztott, szellemileg degenerált, anyagilag kisemmizett értelmiség tovább sorvasztásán keresztül mindenképpen komplett hülyét kell nevelni az egész magyar társadalomból.

A professzor (mintha szíve szerint egész korszakunkat jóízűen átaludná) nagyot horkantva a másik oldalára fordul, megpillantjuk arcát: szakasztott Spencer Tracy az öreg halászban. A repülőgép dübörgése halkul, a professzor horkolása erősödik.

VI.

Még tovább követve az immáron kivehetetlen magasságban szálló gépmadár útját egy fényűző villa udvarán, a kerthelyiségben találjuk magunkat, két pletykázkodásba merült hölgy: Kasóné Kotsis Emma (az öregedő Liz Taylor) és Horváthné Csecskedi Otília (Whoopy Goldberg) szavak titkos indulatokkal fűszerezett zuhatagában:

- És képzeld, a gyerekek elutaztak Ciprusra - túlfűtött lelkesedéstől Kasóné Emma fülében csilingelő táncba kezdenek a bronz klipszek. - Evelynt elkísérte Lukrécia is.

- Oh, hiszen ez csodálatos, milyen szívesen cserélnék velük! - hiába helyezte el oly biztonságban a természet a koponyacsontoktól körülvett agyvelő mélyén a feszültség ingerületeit vezető neutronokat, Otília hangjában mi mégis csöppnyi irigységet vélünk felfedezni. - Mondd csak kedvesem, ez valami üzleti út, vagy csak kikapcsolódnak a lányok?

- Üzleti út, de... - belép egy frissítőket szervírozó elegáns ifjú: a személyzet - köszönöm, fiam, elmehet! - Szóval az sem ártana, ha végre emberére akadna és bekötné a fejét valami snájdig üzletember!

- Szóval, valami konferencia....

Mindkét hölgy özvegy, férjeik, hirtelen lett (és volt) elsőgenerációs értelmiségi hevületükben hamar itt hagyták őket e sártekén. Kasóné Emma számára a férje által hagyott vagyon elegendő a megfelelő életvitelhez, még színvonalas bulikra is telik; azért, hogy lánya családot alapítson és boldog legyen mindenét kész lenne feladni, ezért aztán készségesen megbocsátunk neki minden apró gyengeséget: a sznobságot, a nagypolgáriás pózokat, a szertelen pletykálkodhatnékot és a szünni nem akaró keríthetnéket. Horváthné Otíliát, a hajdanvolt parfümériai eladót egészen más fából faragták, bár Kasóné barátnéja. Neki már nehezebb megbocsátanunk gyengéit. Ő egy igazi mézes-mázos pletykafészek, körmönfont kerítő és ízig-vérig sznob, értékrendje előítéletektől, felszínességektől torz. Édelegve vájkál magánéleti titkokban, más legérzékenyebb sebeit felsértve. Cselekedeteinek mozgatói a háttérben a hagyaték apadásában keresendők, mely egyre kevesebb lehetőséget ad a feladni nem kívánt korábbi életvitel folytatásához. Aggodalmai nem alaptalanok, ezért lánya bájainak egy jó partiban való realizálására irányuló direkt szándéka is érthető.

Mindez - ha nem látnánk nem hinnénk - mélyen benne foglaltatik Otília mályvaszínűre festett körmeiben, vastagon púderezett szarkaláibaiban.

VII.

Helyszín még az előző, csak egy egészen más perspektívából.

A villa nappalijából nyíló teraszának üvegén keresztül látható pletykálkodó hölgyek sziluettjével a háttérben Horváth Fruzsina, egy eladósorban lévő ifjú hölgy (mintha Marilyn Monroe-t látnánk) egy menyasszonyi ruha katalógust lapozgat ábrándozva, nagy élvezettel. Miközben a fodrozódó ruhacsodák, az izgató csipke fehérneműk, a csillogó ékszerek suhannak lágyan, puhán a lánykéz ujjai alatt, az asszonyok a teraszon valami „Gizike férjéről”, a nevezett úriember „legutóbbi botrányáról”, aminek „ezúttal semmi köze a titkárnőhöz, annál több valami Ica nevű macához” beszélgetnek. Mindez addig-addig, mígnem....

VIII.

Mindannyian - mi olvasók - egy hálósobában találjuk magunkat, méghozzá meglehetősen intim körülmények között. Fokozatosan ismerjük fel - nagy pironkodva -, hogy egy nemi aktus végkifejletébe kapcsolódtunk be ártatlan szemlélőként. Levetett ruhadarabok, köztük egy csipkés szélű tanga-bugyi, egy hevenyészetten vizespohárba helyezett friss szál rózsa, szirmai még harmatosak, az asztalon pezsgőspoharak, az ablak lazán lefüggönyözve.

Az egyre félreérthetlenebb hangok (az ágy ütemes nyikorgása, nyögések, lihegés) erősödnek, végül megpillantjuk az ágy rácsai között verejtékezve fel-felbukkanó ifj. Horváth Márk (Robert De Niro) kivörösödött, kéken dagadó erekkel bordázott arcát. (A partner személyét fedje örök homály!)

Elszégyelljük magunkat, s nem várva meg az aktus végét elnyomjuk az illetlen zajok és képek benyomását agyunkban, így a csúcsponton nem Márkot, hanem a regény szereplői felett elsuhanó gépmadár süvítő turbináját látjuk.

Pár másodpercen belül síri csend támad (még a diszkrét jazz is elhallgat). Ismét a szobában vagyunk, félhomály, csend, halk szuszogás, az ablakra boruló függönyt lágyan lengeti a szél.

IX.

Nos, kedves olvasóim, ideje, hogy mi is szusszanjunk egy csöppet, miután végigszáguldtunk e különös, képekben pergő regény főbb szereplőinek skáláján. Helyezkedjünk el kényelmesen fotelünkben, kapcsoljuk be a biztonsági övet és meredjünk rá ugyanazzal a borzongató örömezzettel főcímünkre, mellyel elegáns mozikban szoktunk volt egy nagyszabású produkció, egy feledhetetlen, varázslatos musical (egy professzorról és egy virágáruslánnyal) főcímére:

TÜZZÜNK A PARADICSOMBA!

Miközben a frissen pattogatott kukoricát magunkról megfélekezve ropogatjuk, igyekezzünk komolyan is venni a főcímet, hátha egy pár órára el is jutunk a paradicsomba.

A kép elsötétül.

X.

Három nappal később...

A hölgyek és a „bértolmács” professzor - üzleti teendőik végeztével - szerencsésen landolnak a ferihegyi repülőtéren.

Látjuk, amint Evelyn, Lukrécia és néhány lépéssel lemaradva Béla a repülőtér fotocellás kijárata felé igyekszik. A férfi csak nehezen tudja tartani az iramot a hölgyekkel.

„Nem tudom eldönteni, hogy örülnöm kellene-e jobban avagy szomorkodnom - gondolkodik el magában Béla -, itt ez a két káprázatos nő, most jövünk Ciprusról, tolmácskodás közben még arra is volt időm, hogy beszaladjak a Ciprusi Tudományos Akadémiára. Dolgozatom a legjobb helyen, nagyon érik az ösztöndíj! Ha ez a vállalkozás-fejlesztési iroda még vagy kétszer kiköszvetít ilyen ügyben, nos, akkor egyszer, s mindenkorra vége a nyarankénti földtúrásnak, nincs több dinnyetermesztés, kufárkodás hajnalonta a piacon! Viszont ez az Evelyn!...”

Mindannyian Evelyn izgatóan ringó csípőjét látjuk Béla gúvadó szemein keresztül. Evelyn tüntetőleg nem vesz tudomást az ágrólszakadt nyelvészről. Sebj, legalább zavartalanul megfigyelhetjük a nő elképesztően kifinomult precizitással működő „kardán-tengelyét”. Ha létezik a világmindenségünket teremtő Isten, minden bizonnyal rengeteget törhette fejét a női anatómia kidolgozásán. És mindez egy oldalbordából! Határozottan lenyűgöző teljesítmény.

Az igazsághoz az is hozzá tartozik, hogy nekünk Lukrécia, Evelyn unokahúga jobban tetszik, szeretetre méltó személyiség, egy igazi tündér. Szakértő szemmel azt is megállapítjuk, hogy Evelyn férfiakra gyakorolt vonzereje nem fiatalságában gyökeredzik, sokkal inkább bronzáriumokban, szépségpatikákban, fitness szalonokban tehetett szert kommersz csáberejére. Lukrécia viszont egy igazi mókás, bájos jelenség, egy frissen felnőtt tinédzser - aki mintha megérezné a bókot, kedvesen visszafordul és mosolyog -, így még vonzóbb jelenség és mindössze húsz esztendő... Béla azonban már nem uralkodik csapdába esett érzései felett. (Vagy éppen ösztöneivel a kommersz felszín mögötti lényeket tapintja? Majd elválik.)

„Milyen kár, hogy az emberi természet nincs mindig összhangban a természet szabta idomokkal!” - gondolja, majd Evelyn részletesen meggusztált idomaitól megrészegülten becsukja szemét és mintha csak egy hegy csúcsán szippantana jó mélyet a friss, ózondús levegőből, megteszi magában az ideillő (épp’ ezért e könyv lapjain le nem írható) megállapításait.

A Sors a túl nagyra törő emberek orrát ilyen pillanatokban szokta figyelmeztetőleg megpöckölni. Dr. László Béla fiatal, szakmájában tehetséges és energikus nyelvészprofesszor, a pszicholingvisztika szakértője (aspiráns a Ciprusi Tudományos Akadémia ösztöndíjára) sem azért veszítette el az eszméletét, mert agyvelejéből az összes vér a nemi szervekbe áramlott, hanem azért, mert a reptér csarnokának egyik tartóoszlopába ütközött.

XI.

Fél nappal később...

Egyelőre nem árulom el, hogy hol vagyunk.

Mindenesetre amit látunk, az a következő: egy pálmafák között kifeszített függőágyon heverészik Béla, rikító színű bricseszen, bohókás szalmakalapban, bronzbarnára sülve. Hangulatos, déli ritmusú zene szól; Béla kezében gyöngyöző pohár, a pohárban jeges koktél, szemmel látható elégedettséggel legelteti szemét az öt babusgató, tanga-bugyiba, monokinibe öltöztetett lányokon. Béla szeme - szemlátomást leplezetlen vágyra lobbanva - rátapad a lányok között Evelynre, akit rögvest álla alatt cirógatva magához édesget, a többi lány duzzogva arrébb húzódik. Evelyn készségesen leemeli szalmakalapját, kiveszi kezéből a koktélt, hátrasimítja a férfi haját. A két arc a klasszikus filmes csókok mintájára közelít egymáshoz, az utolsó pillanatban azonban a csók elmarad: Béla feje búbjától indulva végigcsorog arcán a jeges koktél, amit Evelyn önt a fejére. A tréfán nem kevés kárörömmel viháncol a „hárem”. A vihogás közben a vidám délvidéki zene - mintha a szalagot „megette” volna a magnó - vinnyogva elhallgat. Elmosódva még látjuk Lukrécianak, mint együttérző háremhölgynek sajnálkozó arcát: „Szegény!” - mondogatja gépiesen.

XII.

A nevetés abban a kórteremben folytatódik, amelybe Béla a reptéri balesetét követően került - szóval itt vagyunk...

A fiatal professzor előbb altatás utáni kábulata okán, majd „taktikai okokból” hallgat, az eszméletlenség inkognitóját ölti magára. Az előbbi álmokép hölgyszereplői látogatóban vannak nála, várják az ébredést.

- Szegény! Ne neved már annyira rajta!

- Nem tudom kivenni a fejemből azt a pillanatot... amikor... - Evelyn ha szeretné sem tudná abbahagyni a gonoszkodó kacagást.

- Szegény ördög, még biztosan nem járt ilyen helyen.

- Mondd, kedves húgom, találkoztál már ekkora balfácánnal életedben? Nagyszabású tudományos célok kisegelt gatyában, ezenközben arccal izomból leveszi a reptéri oszlopot.

- Szerintem aranyos fickó; a tudományos működését mi nem tudjuk megítélni. Egyébként emlékezz vissza, általános iskola alsóban te sem tudtad mi az a „folyamira”, meg a „faki”, amikor a folyami rákról, illetve a fakitermelésről tanultatok. A nyelvet pedig (és nekünk erre volt igazán szükségünk) kiválóan tudta.

- Még jó, ha egyszer professzor, vagy mi a szösz. A te tudományodról meg csak annyit, hogy az az én véleményem szerint az bizony kalap szart sem ér! A mai világ a sikerre, vagyis a pénzre épül. Megpróbálhatod te megváltani a világot jósággal, szeretettel, meg még száz hasonló maszlaggal, ha nem tudod pénzre váltani, neked annyi! Véged van, mint a botnak! Nemsokára kikerülsz az egyetemedről, akkor majd rádöbbsz miféle baromságokat csepegtettek beléd ezek a széplélek bölcsész bájgúnárok!

- Honnan veszed ezeket? Nem is jártál egyetemre.

- Kislány! Az ilyesmit nem dohos épületek padsoraiban, fényesre seggelt gatyájú semmirekellőktől, a hiszékenységsápszédítőitől tanulhatod meg, erre az első társasági nyereségadó kiszabásakor jöhetsz rá minden különösebb erőlködés nélkül.

(Evelyn gazdagsága és üzleti sikerei újkeletűek, maszek zöldségesi múlttal rendelkező szülők bocsátották rendelkezésére a vállalkozás beindításához szükséges tőkét. Az üzleti életben is inkább a veleszületett intelligencia és üzleti érzék vezeti. Sarkosan „egyszerű” gondolatmeneteire ez - talán egy cseppnyi irigységre a szerencsésebb sorsúakkal szemben - a magyarázat.)

XIII.

Miközben Evelyn hangját halljuk, a sunyítva lapító Béla gondolatai elevenednek meg előttünk. „Tudod, kishúgom, újjgazdagok és sznobok világát éljük, ez igaz, de én mégis megtanultam értékelni azokat a kemény, célratörő embereket, akik évi kétszáz ezer forinttal kezdik a zsibpiacon, és villanegyedben végzik kétszáz milliós kérében... úszómedencével” - Béla nagyot csobban egy ilyen medencébe, fején sárga margaréta mintás úszósapka, a háttérben szalmatetejű bár - „házi borozóval” - Béla nagy szakértelemmel gusztál egy pohár aszút szépen erezett tölgyfaasztalra könyökölve egy gyertyafényes borpincében - „szaunával” - Béla gőzben úszva csapkodja kipirult testét nyírfavesszővel, mellette gyönyörű, félvér lány csodálja leplezetlenül (nem titkolva, egyben ruhátlanul) a professzor izmait - „téli kerttel” - Béla

(miután fogalma sincs mi az a télikert) szépen nyíló mezei virágokat szagolgat ragyogó napsütésben, miközben persze hatalmas pelyhekben hull a hó.

A megjelenő vágyalom-képek alatt, mint egy távoli folyosó mélyéről jövő beszélgetés hangjait, úgy halljuk a hölgyek további párbeszédét:

- Van, akit ez nem érdekel - ellenkezik Lukrécia. - Neki például sokkal fontosabb, hogy megkapja azt a ciprusi ösztöndíjat.

- Aki igazán tehetséges, az tud érvényesülni! Aki pedig hülye, az soha sem gazdagodhat meg! Minden egyéb fennkölt magyarázat a szegénységre ostoba locsogás... Hidd el nekem: én akár még ebből a kétfalás rakás szerencsétlenségből is nagymenő vállalkozót faragnék, ha úgy hozná a kedvem, nem több, mint három hónap alatt!...

Mindezt Béla vágyálomba lényegült valója egy kandalló előtt, dollár jelű zsákon, frakkban, cylinderben, hatalmas pocakkal, szivarral szájában ücsörögve hallgatja végig, közben dudorászik:

- Jagadiga-diga, jagadiga-diga dom...,

A dudorászás túl hangos, Béla lebukik. A két hölgy észreveszi, hogy (a meglehetősen zavarban lévő) professzor feleszmélt, átadják neki a betegnek szánt kis kedvességet (banán, narancs, gyümölcslé).

- Mégiscsak a mi megbízottunkként érte a baleset - teszi hozzá Lukrécia.

Béla a kezében fogott banánról hirtelen úgy érzi, az Édenkert, vagyis saját mediterrán villájának kertjéből szakította azt. Saját gondolataitól kissé megretten, pedig ez esetben senki meg nem tiltotta neki, hogy szakítson a jó, s a gonosz tudásának fájáról és igazából ő sem akar Istenhez hasonlatos lenni... talán csak egy ici-picit egy jól menő vállalkozóhoz.

E vágy lesz az, mi megfogánva bünt szül? Nem! Ádámnak sem volt igazi alternatívája, mikor belekóstolt az „almába”.

XIV.

Két nappal később.

Dr. László Béla albérletében vagyunk. Az albérlet, mint afféle legénylakás, tökéletesen megfelel a „Nem kell más, csak egy albérlet / Egy kis sufni, hol elférek” leírásának. A berendezés szegényes, a rendetlenség általános: jegyzetek, kinyitott kötetek, fecnik, táblázatok, térképek mindenhol. Garázs, pince és más hasonló helyiségekbe sufni-polcnak tervezett, cserzetlen, már kissé megbarnult fenyőfa polcok roskadoznak könyvek alatt; rengeteg zöld növény burjánzik a kicsiny szobában. A falon halkan ketyegő, finoman erezett fából faragott ingaóra. Az íróasztal melletti polcon egy igényesen berendezett terráriumban egy Sándor nevű kaméleon tanyázik, bőre egyenletesen világoszöld, ami kaméleon-nyelvről magyarra fordítva annyit tesz: „jól érzem magam”. Mindent összevetve a benyomás otthonos. Bélát látjuk, aki meglehetősen egykedvűen tesz-vesz a szobában, gépies mozdulattal bekapcsolja a rádiót.



1. számú ábra

... a felsőoktatási intézmények központi költségvetési keretből származó támogatásainak csökkentése folytán az egyetemek oktatói létszámának leépítése...

Béla elcsavarja a készülék állomáskeresőjét; halk, szolid jazz szól: Oscar Peterson, My Fair Lady: Wouldn't it be Lovely? - „Nem kell más, csak egy albérlet”. Béla felveszi az asztalon heverő kéziratot.

- Üzleti és protokoll jelenségek pszicho-lingvisztikai összefüggései - motyogja maga elé, majd gondolatait eképpen osztja meg velünk: „Végre eljutottam valahogy a Ciprusi Tudományos Akadémiára. Tudják, kedves olvasók, szinte ez az egyetlen mentsváram, amiben reménykedhetek, a ciprusi akadémia támogatása nélkül ugyanis egészen biztosan befejezetlen marad a munkám. Valamilyen különös csoda folytán ők láttak benne valami fantáziát: az általam írt tanulmányhoz lehetne szerkeszteni egy szótár mellékletet, melyben végre összefoglalhatnám rendszerbe szedve az üzleti élet nyelvi sztereotípiáit, az üzleti élet viselkedéslélektani frazeológiáját.”

A ciprusi, fehérén habzó tengervizet látjuk: talán a tengernyi hiábavalóság morajló hullámain, talán a beteljesülő vágyak előképét.

XV.

Még mielőtt nagyon messzire szállnánk, főhősünk tudományos ábrándvilágának magas ormai felé, Oscar Peterson abbahagyja a zongorázást. Javaslom, hogy tekintsünk be dr. László Béla hétköznapijainak valóságába:

Bélát egy dűledező falú szerszámoskamra mellett, egy vidéki kiskert gyommal benőtt gyümölcsösében látjuk; hátán rézgálictól lucskos permetező, nyakában madzagon rozsdás metszőolló, jobb kezében locsolókanna, bal kezével egy kútból vizet húz. Az ócska szerkezet minden egyes húzásnál fogsajdítóan csikorog (hátunkon a szórt borzolva). Dr. László Béla koszvadt kerti ruhában, erőlködéstől izzadtan folytatja fennhangon az előbb megkezdett gondolatokat:

- Miután maga a tanulmány meglehetősen elméleti jellegű és egészében azt hivatott feltárni, hogy a pszichológiában milyen főbb felfogások alakultak ki az elszigetelt nyelvhasználati területek, nyelvi „mikroklímák”, esetünkben az üzleti nyelvhasználat kialakulási folyamatáról, semmiképpen sem hagyhatom kidolgozott szakterületemet konkrétumok, tényszerűen feldolgozott adatok támasza nélkül.

Egy újabb, a most következő időpillanatban Bélát egy zajos, nyüzsgő, hajnali zöldségpiacon látjuk, kofák, hordárok és alkudozó, zsémbeskedő piaci vásárlók között. Savanyúkáposzta-, bontottcsirke-, illetve halszag elegye lengedez a levegőben. Ha nem figyelünk jobban, a falatozó mellett még elcsúszunk egy járdán feledett haldarabon. Béla folytatja monológját:

- Tudatában vagyok annak - s ezt minden szerénytelenség nélkül mondhatom - napjaink egyik vezető kísérleti pszicholingvisztikai kutatója vagyok, kutatási területem és eredményeim a fényes tudományos jövő reményével kecsegtetnek - egy odakacsázó kofa szakítja meg az előadást, rábök a portékára.

- Oszt e meg mi píz?

- Tizenöt forint.

A kofa fitymálóan széleset legyint, csaknem undorodva arrébb csámpáz. Béla, mintha mi sem történt volna folytatja, pedig az elébb feltűnt, konkurens kofa már javában áskálódik, sötétzöld rosszindulatot szocsogtatva aszott bensőjében vartyogja a környékbeli piaci vevők fülébe: „férges!”.

- Tulajdonképpen a szakterület gyakorlati oldalának feldolgozásában a tolmácsolás kiváló terepgyakorlat lehet. Erről a legutóbbi utam Evelynéssel győzött meg.

Egy ravasz váltás eredményeképp, a most következő időpillanatban László tanár urat egy egyetemi előadóteremben látjuk; arccal a tábla felé néz. „Mi vagyunk a tábla.” Hátterben a hallgatóság, bölcsészek. Fiatal kort meghazudtolóan bozontos „Kossuth-szakáll”, fekete mamusz, munkaruházati boltban vásárolt pamut kéményseprő nadrág, szúrrátétes mellény, természetesen tarisznya, illetve „szimatszatyor”, a nyakban agyag köcsögöcskék bőr szíjon, az alternatívabbak feketére festett haja smakkol a feketére lakkozott körmökhez, feketével kihúzott szemekhez, esetleg (tényleg csak a legeslegalternatívabbak esetében) feketével kontúrozott ajkakhoz. (A néhány zölddel kirúszosított száját pedig viselője sem gondolta komolyan.) Egy-két szép lány is ücsörög a padokban. Béla nem látja őket; miközben ír a táblára, halkan, tagolva mormolja maga elé a táblára vésetteket:

- Az emberi nyelv strukturális jellegzetességei között az egyik legfontosabb, hogy a személy képes arra, hogy már aközben hallja saját üzenetét, míg kimondja.

Miközben ír, módunkban áll a tábla síkjából alaposan szemügyre vennünk: a tanár úr tekintete fásult, inge vasalatlan, arcvonásai kissé gyűröttek, a sajátkezűleg nyírt haj egyenetlen csomókban borzolódk forgói körül. Ebben a pillanatban szinte elképzelhetetlen, hogy bármiféle karrier állhatna előtte; legfeljebb az anarchizmus ideológiai alapjain építkezve. Mi több, ismerve előéletét, nagyon jól tudjuk róla, hogy több ízben már megkísérelte a lázadást: sündisznós-teknősös gyermeknyomdával telepecsételt, bal kézzel írt leveleket küldött a polgármesternek, a rendőrfőnöknek és más hasonló hatalmasságoknak, sőt egy óvatlan pillanatban Zorro-jelet pisilt egy vele megkülönböztetően udvariatlanul, sőt lenézően bánó vendéglő WC fedő deszkájára! Mindezek fényében méltán érezhette magát „sokat próbált gazfickónak”. Úgyhogy kíváncsian várjuk a folytatást.

XVI.

A fizikai világunkban megszokott jelenségek normális sebességének 75%-ára lassítva látjuk repülni dr. László Béla kéziratos formában bekötött pszicholingvisztikai jegyzetét. A lassan forogva repülő könyv elszáll az egyetemi szertár zsúfolt polcai, a diákok bőrbe kötött, de soha el nem olvasott évfolyamdolgozatai, diplomamunkái, kiszáradt töltőtollak és egy megsárgult

glóbusz előtt. Lenin már a vaskos kötetek mögött, falnak fordítva szomorkodik, egyben szégyelli magát. A könyv hangos puffanással érkezik meg a professzor asztalára, a felvert, kavargó porszemcséken fényes csíkokban játszik a tanszéki iroda ablakán beszűrődő napfény.

Még látjuk, amint Béla kilép az egyetemi szertár ajtaján, arcát sós tengeri szellő csapja meg.

XVII.

Evelyn elegáns villájában, egészen pontosan a házi úszómedencénél találjuk magunkat; Evelyn és Lukrécia szép mozdulattal ugranak be a vízbe, csobbanásuk zaja szinte egybe-mosódik Béla kéziratának puffanásával. A hölgyek csinosak, gyakorlott úszók. A víz alól szemlélve megfigyelhetjük energikus, delfínszerű mozdulataikat. Csak pár percig engednek bennünket gyönyörködni, kiszállnak a medencéből. Hatalmas, bolyhos törölközőkkel itatják fel magukról a hideg vízcseppeket. A cseppnyi dihidrogénoxid kvantumok duzzogva szívódnak fel a bársonyos, meleg női bőrfelületekről a törölköző anyagának hajszálcsöveibe. A kellemes fáradtság jóleső pihegésével kezdenek el beszélgetni.

- Tulajdonképpen mit kerestünk mi Cipruson? - kezdi Lukrécia szétbontott haját dörzsölgetve.
- Ahogy én látom, nagyon jól bejáratott csatornákon keresztül, primán működik az üzlet, megbízható kereskedők tucatjai állnak rendelkezésedre; minek utaztunk mi oda?

- Kicsi Lukrécia, mégsem vagy te teljesen elveszett ember! Na, ide figyelj, most olyasmit mondok el neked, amiről le merem fogadni, hogy a te gyepfejű professzoraid a híres jogi egyetemen eddig egy árva szót sem ejtettek. Ha így haladsz, rájöhetsz, hogy az egyetem úgy ahogy van haszontalan ökörség!

- Igazán kíváncsivá tettél!

A hölgyek elindulnak a zuhanyozó felé, mi pedig (mielőtt kukkolással folytatnánk a megfigyelést) visszakanyarodunk Bélához.

XVIII.

Béla a Váci utcán barangol, szórakozottan nézelődik, kissé tanácstalan. Elolvas egy-két hirdetést: „Kétmillió forintért egyedi, kézzel gyártott arany karóra”, egy szendvics-ember hátán: „Night club, diszkréció, csinos hölgyek”. Ez utóbbi plakáton szemléletesen és hangsúlyozottan nagy mellű hölgyeket ábrázoló grafika csábítja a kedves férfi vendégeket. A grafikán elmerengve professzorunknak azonban nem a ledér hölgyekhez kapcsolódó fantázia-vágyképek ötlenek eszébe, hanem Evelyn. El is szégyelli magát, részint az erősen szexuális töltésű gondolatok miatt, részint pedig a tudatosult érzés miatt: rájött, hogy neki Evelynre égető szüksége van. Magának ezt nem olyan nehéz megvallani, bár belenézve a legközelebbi kirakatüveg tükrébe óhatatlanul el kell kámpicsorodnia: „Mit akarok én ilyen megjelenéssel egy ilyen káprázatos nőtől?” Végül összeszedi bátorságát és belép annak az elegáns butiknak az ajtaján, melynek kirakatába bámulván az imént szembesült önmagával. Az erősen sminkelt eladó lány amilyen gusztu az első pillanatban, legalább olyan bunkón lekezelő a csóró vásárlóval szemben a második pillanatban. Ehhez persze az is hozzájárul, hogy belülről ő is végigszemlélte Béla kirakatbani önelemzését, ami persze egyáltalán nem mentesíti a bunkót bunkósága alól, legfeljebb némi magyarázatot ad a történetekre (Béla nagyon szerencsétlenül mutatott a kirakatüvegen át szemlélve).

Béla, mint aki magát teljesen kompetens vásárlónak érzi, fésztenül érdeklődik az árakról.

- Mondja kisasszony, mibe kerül az a bőrzakó? - mutat rá Béla egy dögös, szegecses cuccra.

A butikos lány egykedvűen reszelgeti tovább minden második vérvörösre, illetve feketére festett körmét.

- Nyolcvan!

- Mi nyolcvan?

- Ezer.

Béla úgy tesz, mintha nem érné kellemetlen meglepetés, fésztenül próbál tovább mosolyogni, de nem jó színész: az endokrin mirigyek bizsergése kiül az arcára.

- Lenne olyan kedves és levennie nekem, meg szeretném nézni! - tetteteli tovább a komoly vásárlás szándékát.

A lány felkapja fejét, fülében megcsörrennek a fülbevalók (a balban négy). Nem akaródzik neki abbahagyni a manikűrözést.

- Minek az magának, úgy sincs pénze! Menjen innen a pedagógusbutikba!

- De van! - csattan fel hirtelen az önérzetében mélyen sértett Béla és előkapja belső zsebéből az OTP-ből frissen felvett lakberendezési kölcsönét (ifjúsági takarékbetétből). A maréknyi ezres (szemlátomást nincs nyolcvanezer) nem hatja meg az eladót, egy fitymáló fintorral zárja le az ügyet. Béla kiront az üzletből (ahelyett, hogy cirkalmas körmondatokban ecsetelte volna a panaszkönyvben a rajta esett sérelmeket, vagy egy igazi anarchista-hoz méltón egyszerűen sematikus nemi szerveket rajzolt volna a vásárlók könyvébe). Az üzlet ajtajában összefut Fekete Gusztávval, akitől elnézést kér, majd fejével az eladó felé bökve megjegyzi:

- Iszonyatos bunkó! - majd ámokfutóhoz illő lendülettel elviharzik.

Gusztáv, mint „jó emberismerő” és méltán főkolompos a mai üzleti világban rögtön a helyén lát mindent és fintorogva néz a férfi után. A lány Gusztávot, mint régi jó kuncaftot üdvözlí és már veszi is elő a félretett tengerész sítapálát. A szétcsavarozható fényes rézgombban mives iránytű, a gomb alatt a nyélben kémcső alakú rumtartó üvegese nehogy „a gazdi egy pillanatra is ellenméreg nélkül maradjon”,

Ropognak az ezresek, a lány nyaka körül márkás parfüm illata leng.

XIX.

Evelyn és Lukrécia zuhanyoznak. Meztelen testükön fürgén pattannak szét a forró vízcseppek. Szabadon legeltethetjük rajtuk szemünket... minden külsőség nélkül is, vagy talán éppen így (elfogulatlanul állíthatjuk róluk) szépek.

- Egy adóparadicsomban jártunk - kezdi Evelyn a magyarázatot ciprusi útjukra -, amíg te a formás kis popsídat süttetve a szoláriumban heverésztél, addig én keményen tárgyaltam kemény üzletemberekkel, keményvalutáért.

- Hirtelen micsoda dicséretes fejlődésen mehettél át; nemrég még azt vallottad, hogy aki nyelveket tanul, az mind elmeháborodott, most pedig azt hallom, hogy „tárgyalásokat folytattál”. Görögül, törökül, avagy angolul cseverésztél?

- Hát mi az ördögnek hurcolásztam magammal azt a mamlaszt? Egyébként ezerszer figyelemtettelek már, hogy ne szemtelenkedj az öregebbel!

Lukrécia kuncog, Evelyn észreveszi, hogy ugratják, szertelen, zuhany alatti fröcskölődés veszi kezdetét; a kilátástalan vita hatástalan érvei helyett vízcseppekkel bombázzák egymást. Miközben szép főhősnőink visongva csapkodják egymást a zuhany alatt, Önök, kedves olvasóim megtudhatják tőlem, hogy Lukrécia már nem első generációs vállalkozó ivadék, ő már a jómódú emberek életstílusához igazodó követelmények és áldások között nevelkedett, számára a gazdagság teljesen természetes adomány; külföldön tanul nyelveket, itthon, az egyetemen is szorgalmasan halad a tanulmányokkal. Komoly adottsággal rendelkezik az összetettebb érzelmi ügyek bonyolult csomóinak kibogozása terén. Ennek még jó hasznát vesszük e történetben!

XX.

Dr. László Béla professzor úr, bármennyire is felháborodott a butikos lány szemtelen tanácsán, azért mégis megfogadta azt és betért a POTOM-ba, az egyszerű pedagógushoz címzett turkálóba.

- Nem mehetek zakó nélkül úri társaságba! - motyogja magában háborgó önérzetét nyugtatgatva.

A pedagógusbutikban hatalmas bálákból lehet válogatni, a kopottas barna dobozok oldalán feltüntetett egységáron, illetve az öltönyök, zakók esetében a sorba akasztott vállfák között kutakodva. A vállfák közötti keresgélés talán valamivel elegánsabb foglalatosság, mint a klasszikus vad turkálás, esetleg lökdösődve a hasonszőrű társak között. Bár odabent már minden egyre megy, a sorstársak között nincs mit eltitkolni, az esetleges önérzeti problémát a turkálók egyre népesebb szektájának barlangjaiba való betérés művelete jelentheti, mely egyben az önként felvállalt klubtagság záloga is. Az efféle aggodalmakon átbillentő erőt az a viszonylag reális eshetőség jelenti, mely szerint viszonylag nagy eséllyel egészen jó cuccokhoz lehet hozzájutni a bolti árakhoz képest egészen olcsón. A társadalom: a nagy boszorkány igazmondó tükre ez, nem jó belenézni, csak annak, aki Hófehérke.

Béla is a zakóknál kezdi. Amint nézelődik, tekintete rátéved egy mellette lelkesen zakót próbálgató, idősebb úrra, akire az adott ruhadarab szemlátomást borzasztóan szűk. Az idegen úr azonban erről nem vesz tudomást („ha nem gombolom be, jó az!”), boldogan a vásárlás mellett dönt, mindez annyira szomorú, szármalmas és mulatságos is egyben, hogy Bélának elmegy a kedve a további turkálástól; felpróbálatlanul vissza akasztja a kiszemelt zakót a helyére. Dühét egy vadidegennel vitázó parkolóőrön vezeti le, aki szerint „egy itten maradó mongyuk korrept ipszipszilon lejaktol önekijek, nem úgy, mint az a béenvés mandró, mert ugye az őrzés, meg a parkolás az két különböző dolog”. Hármójuk közül Béla lepődik meg leginkább a „dzsémszbondos”³ pofonon, amelyet önkezével csattint el a szemtelen és korrupt őr arcán. (Ettől a naptól kezdve 007-re állítja aktatáskájának kódját és biztatásképpen gyakran mondogatja magában a nehéz pillanatokban: „A nevem János, Kötvény János.”)

³ Lásd: Playboly 1990. január: Fáber András írása: Kis magyar Bondológia.

XXI.

Evelyn és Lukrécia felöltöztek, könnyű, kényelmes, otthoni dresszben elpilledve ülnek komfortos fotelekben. Lábuk az asztalon, előttük roskadásig rakott gyümölcsöstál, beszélgetés közben bonbont, egzotikus gyümölcsöket, aszalványokat eszegetnek.

- Tudod, hugi, Ciprus egyike azon ritka államoknak, melyet a külföldiek adóparadicsomként kezelhetnek, feltéve, hogy rendelkeznek Cipruson alapított off-shore céggel.

- Mi az, hogy off-shore cég?

- Na, tessék, ezt érték el a te híres tudós tanáraid, a hazai adópokol fizetett bértollnokai! Totális hülyét neveltek belőled. Jogelmélet, jogszociológia, latin nyelv, szervezéselmélet, meg még ki tudja mennyiféle ökörség, azt tanuljátok orrba szájba, de azt nem, hogy hogyan lehet pénzhez jutni!

- Szóval?

- Az off-shore cég abban az országban, adott esetben a ciprusi adóparadicsomban tevékenységet nem folytat. Például egy Cipruson alapított cég Magyarország és Elefántcsontpart között folytat közvetítő kereskedelmet, akkor a ciprusi adó csupán egy jelképes összeg lesz, különösen a hazai „adópokolban” hatályos adóhoz képest.

- Ez tényleg érdekes dolog... Csak Cipruson van ilyesmire lehetőség?

- Ezer gyönyörű helyen... Bahamák, Brit Virgin-Szigetek, Gibraltár, Panama, Man sziget, Lichtenstein, Peru...

Evelyn feláll és az asztal körül önfeledt, boldog keringőzésbe kezd egy képzeletbeli partnerrel; báli keringő csendül fel; a lelkesen előadott monológ közben csatlakozik hozzá Lukrécia is, együtt bohóckodnak, ugrabugrálnak az asztal körül.

- Képzeld el Lukrécia - folytatja Evelyn - minimális adózási kötelezettség; nem kell könyvelést vezetni; nincs adó-, vámhivatal; a cég számlát nyithat a világ bármely országában; a cég vezetése külföldön (tulajdonképpen saját hazájában) szabadon gazdálkodhat a cég pénzével; teljes anonimitás, soha nem derülhet ki, hogy kik is a cég vezető tisztségviselői. Micsoda lehetőségek!

A két lány kacagva keringőzik az általuk képzelt, s csak általunk: író-olvasó-nézők által hallott báli muzsikára, a bimm-bamm ajtócsengő hangjára a zene elhallgat, a hölgyek kizökkennek bolondos jókedvükből, Evelyn indul ajtót nyitni.

Egy valódi táncpartner érkezik.

XXII.

A feltároló ajtó mögött a nem várt fényűző külsőségektől kissé megszeppent dr. László Béla toporog.

- Nocsak, professzor úr! Talán nem érkezett meg a megbízási díj?

- Kezét csókolom, kisasszony! Oh, szó sincs róla, épp' ellenkezőleg... hadd köszönjem meg ismét, hogy igénybe vették...

- Micsoda meglepetés, professzor úr, fáradjon beljebb! - szakítja félbe Lukrécia a kellemetlenül induló beszélgetést. - Evelyn, ne az ajtóban ácsorogjatok már!

- Ön igazán nagyon kedves, kisasszony!

Végre Evelyn beengedi Bélát, aki valójában Evelynnek címzett, kihívóan gáláns módon viszonzozza Lukrécia kedvességét: kézcsók kíséretében adja át a lánynak a háta mögött rejtegetett virágcsokrot. Belépve a villába a továbbra is jéghidegen viselkedő Evelynnek is megpróbálja átadni a másik csokrot, aki kitér a kedves gesztus elől.

- Ez a csokor tulajdonképpen a magáé, kisasszony.

- Ez teljesen felesleges kiadás volt; halljuk, miért jött.

Béla egy, a keze ügyébe eső vázába rakja a virágot.

- Legelsősorban szeretném megköszönni látogatásukat a kórházban, be kell valljam...

- Sajnos elfoglalt emberekként nem érünk rá sokáig hallgatni ezt a szöveget, mondja el, miért jött!

- De Evelyn! - fakad ki Lukrécia.

- Ha valóban olyan sok dolgom van és ha már a kisasszony ilyen kedvesen kérdőre von, rátérek idejövetelem másik okára...

- Figyelmeztetnem kell: nincs egy fillérnyi szabadon forgó tőkének sem, ha esetleg arra gondolt, hogy...

Megelevenedik előttünk az utolsó, félbeszakadt mondat Bélára gyakorolt hatása: egy gomolyogva gőzölgő szauna faajtáját látjuk pár másodpercig; az ajtó hirtelen nagy csattanással felcsapódik, Béla csapzottan, kipirult bőrrel rohan felénk (a hidegvizes medence) felé. Szinte sisteregve zuhan bele a jeges vízbe, majd nagyot fújtatva, lihegve bukkan elő, forró, kipirult bőrét jéghideg víz simogatja.

Egy hajszálon múlik, hogy Béla nem fordul sarkon és hagyja el örökre a villát. Lukrécia egyértelmű, vele szimpatizáló viselkedése és az, hogy a dacos Evelyn is talán megbánni látszik a „célon túllőtt” durvaságát, tartja vissza Bélát a rögtöni távozástól, így e regény sem fejeződik be ezen a ponton, hanem folytatódik:

- Rendben van, professzor úr, parancsoljon velünk! - visszakozik Evelyn.

- Nem kívánván rabolni a kisasszonyok drága idejét (egyben megnyugtató Evelyn kisasszonyt, hogy nem kunyerálni jöttem) tisztelettel felkérem magukat, hogy adjanak nekem órákat vállalkozási ismeretekből. És azt is mondom, hogy nem kérem ingyen, tisztességgel megfizetek érte.

Általános döbbenet.

- De hát most.... mit mondjak én magának erre? - mondja Evelyn és kicsit elvörösödik.

- Talán üzleti szempontból sem elhanyagolható az ajánlatom.

- Hogy érti ezt, professzor úr? - jut végre szóhoz Lukrécia.

- Nos, mielőtt idemerészkedtem volna kéréssel, alaposan tájékoztam az árfolyamok felől. Tapasztaltabb és talán talpraesettebb kollégáim egyetemi felvételre készítenek fel ambiciózus diákokat, óránként hatszázötven forintért; mások nyelvvizsgára készítenek fel jelentkezőket, általában ezer forintért óránként; egy igen tapasztalt, hazánkban letelepedett, angol anyanyelvű lektor pedig, akinek csoportjából 90%-ban sikeres felsőfokú vizsgával

kerülnek ki a tanítványok, ezerkétszáz forintot kér el egy tanóráért. Ilyen előzmények után, azt hiszem, nem szemtelenség, ha ajánlatom tanóránként kétezer forint.... Hölgyeim, a cél érdekében hajlandó vagyok elfogadni bármilyen feltételt, rendelkezzenek velem! Meg kell ismernem a vállalkozói lét alappilléreit, azt a szakzsargont, viselkedéskultúrát, amit a felső tízezer kialakulóban lévő rétege alkalmaz az egymás közötti érintkezésben.

- Ezt azért meg kell beszéljem Lukréciaival!

- Addig érezze magát otthon, professzor úr - mondja Lukrécia. Miközben a hölgyek kimennek a szobából Lukrécia barátságosan bizalomgerjesztő cinkossággal mosolyog Bélára.

XXIII.

Dr. László Béla magára marad a nappaliban. Elbáméskodik. Lelkes rácsodálkozással szemléli a berendezési tárgyakat, az értékes festményeket. A nemesen szép és ízléses dolgokat tiszteletteljes távolságtartással vizsgálgatja, némelyikhez hozzáér, áhítattal megsimogatja. Eddig ilyesmivel csak múzeumokban találkozott. Nézelődés közben pár érdekes érzécsalódás éri: az egyiptomi kirándulás emlékét idéző bronzmacska ellenségesen fújtat, mielőtt hozzáérne; a megsimogatott női akt pofon üti. Béla elgondolkodik a történeteken, pár pillanatra elrévedezik, ismét a maga által önmagáról megálmodott milliomos képzet jelenik meg előtte, melyben nem idegen a tárgyak között: a padlón kiterített jegesmedve bőr megelevenedve, kedvesen dörmög, az alpakka koktélszerű magától, vidáman és készségesen kever számára valami trópusi íz-orgiával kecsegtető, színes italt. A révedezésből a bimm-bamm csengő zökkenti ki.

- Engedje be! - kiabál ki hozzá Evelyn.

Béla ajtót nyit. Kiss Ernő áll az ajtóban, meglepetése nem kicsi, hirtelen leplezni sem tudja.

- Üdvözlöm, Ernő, fáradjon beljebb!

- Üdvözlöm, professzor úr. Micsoda meglepetés! Mi járatban, ismét valami üzleti ügy?

- Fogjuk rá.

- Szabadna megtudnom valamit a részletekről? - kérdezi a személyi titkár, miközben lehuppan a professzor mellé a pamlagra.

- Hogyne! Tudja, barátom, ha egy kis szerencsém van, Evelyn kisasszony elvállalja az okításomat.

- Az ön okítását?

- Igen, mégpedig vállalkozói ismeretekre.

- Ez valóban nagy szerencse lenne; csaknem csodával határos;... és mondja professzor úr, hogyan sikerült ezt elérnie?

- Nos, nem volt valami könnyű, de ahogy önök, az üzleti életben szokták mondani: „pénz beszél, kutya ugat!”.

Ernő nem tudja eldönteni, hogy most vele üznek tréfát, avagy a professzorból csinálnak bolondot. Mindenesetre egyelőre bölcsőbbnek találja hallgatni. (A világtörténelem közismerten egyik legbölcsőbb emberét: Szókratészt sem végezték volna ki, ha a „bábáskodó filozófus” túlterjeszkedik elvein és nemcsak hogy egy sort sem ír le egész életében, de még hallgat is!)

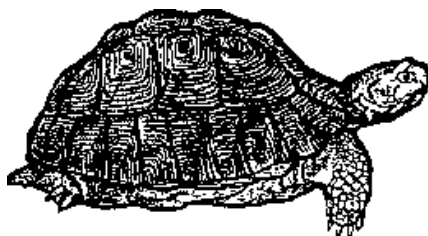
XXIV.

A másik szobában (egy sor impozáns trópusi növény és egzotikus kisállat társaságában) a két lányt látjuk. Evelyn egy gyönyörűen megmunkált liánfonatos hintaszékben energikusan, kissé talán izgatottan, vagy még inkább: idegesen hintázva, Lukrécia egy afrikai színeket idéző hatalmas párnán ül törökülésben. Felettük egy ventilátor szépen erezett falapátjai forognak.

- Tulajdonképpen - szólal meg Evelyn -, ha ezt a „kettőezer” forintot úgy tekintjük, mint a professzor úr jövedelmének egy bizonyos százalékát, akkor ez legalább annyi, mintha egy milliomos kétszázezer forintot ajánlana fel tanóránként.

- Evelyn, te egy biztos alapokkal rendelkező vállalkozó vagy, a pénzre egyáltalán nem is kell gondolnod, megengedhetsz magadnak egy kis szórakozást...

Lukrécia - miközben győzködi unokanővérét - egy kis görögteknőssel játszik, az apró állatka, mint valami lendkerekes játékszer, dökög a lány keresztbe rakott lábai előtt.



2. számú ábra

XXV.

A nappaliban Kiss Ernő és László doktor folytatják a beszélgetést.

- Nagyon érdekes, professzor úr, amit mond! Csak azt nem értem, miért vállalkozik minderre egy nagytekintélyű tudós ember?

- Azon túl, kedves barátom, hogy manapság a magamfajta kutatónak igazán nem sok tekintély jut osztályrészül, el kell azt is mondjam, hogy egyetemünk sem tudja a kutatásainkat megfelelően támogatni - Béla csak a verbalitás szintjén válaszol szakmai érvekkel, igazi gondolatait bevillanások formájában látjuk a szemünk előtt, most például annak a jelenetnek a rövid részletét, amikor a reptéren Evelyn izgató domborulatai Béla szemébe ötlenek. - A kopott tanszéki irodában semmilyen formában nem készíthetem el tanulmányom szótár mellékletét és ha saját erőből (a Manager-Service iroda közvetítésével) nem foglalkozom eseti megbízások alapján tolmácsolással, akkor soha nem lesz módom üzletemberek között forogni, hiteles környezetben... - most bevillanó kép Evelyn víz alatt delfinként suhanó testét mutatja, a légbuborékok érzékenyen simogatják a formás alakot.

Ernő igen empátikus alkat, ráadásul titkon szerelmes is Evelynbe, úgyhogy mindent pontosan lát és ért, egyáltalán nem az elhangzottakra válaszol:

- Evelyn kisasszony valóban nagyon vonzó teremtmény.

XXVI.

- Ráadásul én úgy találom, hogy ez a Béla egy meglehetősen érdekes, nem mindennapi jelenség - veti fel természetesen Lukrécia. - Sőt, a maga módján kifejezetten vonzó is.

- Miket beszélsz már megint? Hogy ez a pasi vonzó? Hát hol élsz te, édes lányom?

- Szerintem van abban valami kellemes báj, ahogy ragaszkodik a régimódi, gáláns szokásokhoz; ahogy bevonult a háta mögött rejtegetett mezei virágcsokorral, abban volt valami mély és őszinte tisztelet, amit pusztán azzal érdemeltünk ki, hogy nők vagyunk. Béla lelke mélyén egy igazi „finom angol úr”.

- Randa kis olcsó csokor volt, tudhatnád, hogy nálam az ilyesmivel nem sokra mennek.

Evelyn leteszi a teknőcöt és szobájának büszkeségéhez, egy császárszkarpió terráriumához sétál. A hatalmas rovar félelmetes, csillogó fekete páncélja, tekintélyt parancsoló ollói és rettenetes, feketéből bíbor színűbe tűnő fullánkja tiszteletet ébreszt bennünk, bármennyire is felette állunk a törzsfajlás gigászi fáján. (Viszonylag kevesen tudják, hogy ennek a fajnak mérge darázscsípés erejű.)



3. számú ábra

- Igen, tudom, szegény Ernő!... Annyi mindenesetre biztos, hogy kedvességgel nem fogod elcsavarni a fejét!

- Mármint kinek?

- Senkinek sem.

- Egyébként ki beszél itt bármiféle elcsavarásról?

XXVII.

Ernő szemlátomást szimpatizál László doktorral és tiszteletreméltó tudományos céljait respektálni is tudja.

- Bármilyen is a további sorsa ennek az oktatásnak, sok sikert kívánok a tudományos munkájához; esetleg arról is szó lehet a későbbiekben, hogy (amennyiben a hölgyek mégsem tudnának foglalkozni az ügygel) én, mint ügyviteli- és adótanácsadó, valamint személyi titkár ajánlom fel a segítséget a szótár megszerkesztéséhez.

Az egyébként talpig becsületes Kiss Ernő baráti közeledésének háttérében a férfi-ösztön sugallata húzódik meg: érzelmi ügyekbe bonyolódván soha nem árt összehaverkodni a potenciális vetélytárssal!

- Ez nagyon kedves Öntől, lehet, hogy még igénybe kell vennem szolgáltatásait... Egyébként, ha nincs ellenére, Ernő, mint idősebb, felajánlom, hogy tegeződjünk.

- Köszönöm! - Ernő otthonos mozdulatokkal varázsol elő a bársekreányból valami márkás röviditalt és két poharat.

- Emeljük poharunkat - javasolja mosolyogva Béla - a pertura és a tudományos sikerekre!

A koccintás előtti pillanatban nyílik az ajtó, Evelyn és Lukrécia lépnek be, a két férfi feláll, két másodperc hatásszünet után Evelyn megszólal:

- Rendben van, elvállalom!

- Remek! - mondja csaknem egyszerre Béla és Ernő, ez utóbbi talán egy árnyalattal kisebb lelkesedéssel.

- Amennyiben elfogadja a feltételeimet.

- Hiszen már mondtam, hogy...

- Várjon, Lukrécia, mondd el miről van szó!

- Kedves Béla, Evelyn elvállalta az Ön tanítását, de nem kizárólag a busás tandíj reményében, hanem mert én fogadást kötöttem vele, melynek tétje az év végi operabáli belépők, valamint az Ön taníttatásának teljes költsége - a laikus egyetemi oktató és a nyomaték kedvéért még hozzáteszi: - Csupán a báli belépők ára kétszázezer forint!

Nyilvánvaló, hogy a lányok csak és kizárólag akkor mennek bele a „tanítónénisdibe”, ha valamiféle szórakozás ellentételezi azt.

- Nem értem.

- Előlegezek minden költséget, beleértve hármunk báli belépőit és ha Ön mint „újdonsült nagymenő milliomos vállalkozó” tökéletesen elhitei a bálon ismerőseinkkel, hogy a vállalkozói szférához tartozik, akkor ön és Evelyn nyernek, én pedig elvesztettem a fogadást és a pénzt. Amennyiben viszont kisül a turpisság, úgy Evelyn kifizeti nekem a belépők árát, ön pedig a teljes tandíjat.

- Már megbocsássanak, hölgyeim, de én nem efféle vásári-bazári majomkodásra gondoltam!

- Egy kis lazaság, professzor úr! Vagy különben nincs üzlet - teszi hozzá Evelyn. - Ahhoz pedig, hogy megnyerhessük a fogadást, ide kell költöznie az oktatás teljes időtartamára, totális képzést kap a nap huszonnégy órájában. Nincsenek tanórák, a nap minden percében azt és olyan módon kell tennie, ahogy mi diktáljuk!

Kiss Ernő nagy nehezen összeszedi magát:

- Evelyn kisasszony, szeretném tudni, hogy milyen alkalmazásban foglalkoztatjuk majd a professzor urat; eseti, vagy tartós megbízással, talán munkaviszonyban? Bért, vagy megbízási díjat fizetünk neki? Számlát kapunk tőle, vagy mi vonjuk le a közterheket a kifizetésekor. És egyáltalán meddig tart majd ez az egész ügy? Mi lesz vele, ha be tetszett fejezni a tanítást?

- Miért, mi lett volna vele, ha ott hagyom a koszos katedráján, vagy a dohos könyvei között?

- Az az ő dolga, kedves Evelyn - veti ellen Ernő hevesen.
- Nagyszerű! Ha befejeztem a tanítást visszapottyantom a sárba: az megint az ő dolga lesz. Rendben van így?
- Már megbocsássanak hölgyeim, uram - jut szóhoz nagy nehezen László doktor -, de nincs itt semmiféle sárról, meg visszapottyantásról szó, engem a maguk vagyona egyáltalán nem érdekel, ha befejeztem a tanfolyamot: alá' szolgálja! Tisztességes emberként mindig megálltam a helyem az életben és a magam módján jól is érzem magam benne, úgyhogy efelől ne fájjon a fejük! A magam részéről úgy gondolom, túltárgyaltuk a dolgot.

XXVIII.

Pár másodperces rémkép láttatja velünk Béla „rettegett-énjéről” a hiteles rajzot: szörnyű ripacskodást, vásári-bazári majomkodást (ahogy ő mondotta az imént) látunk a surmoid vállalkozó valamennyi fontos jegyével. Béla túlsúlyos, olyanféle „zizegős bemcsiben” van, mellyel szinte törvényszerűen együtt jár a „suk-sük-özés”; fehér zokniban, makkos cipőben, vastag aranyláncos kezében marok(rádió)telefonnal telefonál. Béla mellett Evelyn, mint valami cirkuszi idomár (szmoking felsőben, cylinderben, ugyanakkor fekete harisnyára vett tanga-bugyiban, melyet csillogó csecsebecsék ékítenek) csettint ostorával, erre Béla megretten és meghunyászkodik.

- A feltételeket pedig - mondja Béla, magát összeszedve, immáron rémképektől ment', jobb kezében még mindig a pertura és a sikerekre össze nem koccintott pohárral - elfogadom.

Koccintanak. Az ital furcsán lögybölődve torzítja különössé a körülállók képét.

XXIX.

Egy csupa gránit, füstüveg és acél elemekből épült belvárosi, elegáns bank ügyfélvárójában vagyunk. Mindenki elegáns, kimért, csaknem méltóságteljes. Az ügyfélkör homogén: jól menő vállalkozók. Az alkalmazottak kedvesek, szolgálatkészek, a hölgyek csinosak, megfelelően sminkeltek, mint ahogy az illik is a kialakulófélben lévő arisztokráciát kiszolgáló siserehadhoz. Személyreszabott üvegkalitkájukban határozottan a Louvre kiállítótermében üvegdobozban közszemlére bocsátott híres írnok szoborra emlékeztetnek kívánságainkat szolgálatkész éberséggel leső szemeikkel.

Egy biztonsági ember (pár pillanatra megfeledkezve éberségéről) az ott ténykedő Evelynen legelteti szemeit. Nem véletlenül. A kedves ügyfeleket pásztázó biztonsági kamera tekintete is megakad rajta. A robot elismerően mordul egyet. Evelyn a megszokottnál is csinosabb, a szoknyája rövidebb és magasabban felvágott, határozottabban erősebb rajta a make-up és mintha a frizúrája, sőt a haja színe is megváltozott volna egy kicsit (bár ez utóbbit mi férfiak nehezen tudjuk pontosan megítélni). Mindenesetre az összhatás nagyon imponáló. Evelyn nincs egyedül, Kiss Ernővel bizonylatokat, nyomtatványokat töltenek ki, szóval ügyes-bajos dolgaikat intézik. Ernő szokatlanul szótlan.

XXX.

László doktor a Váci utcán lófrál, felszabadultan, mintegy „otthonosan” érzi magát. Rendkívüli módon közvetlen, csaknem bolondos. Magabiztos léptekkel „spanolja” magát. Ha alaposabban megfigyeljük, akkor láthatjuk, hogy a talpa nem is éri minden lépésnél az utcaköveket. Nézegeti a kirakatokat, vidáman kerülgeti a járókelőket. Mintha már be is csajozott volna.

„Ha egyszer az üzlet beindul!...” - mormolja csak úgy magának, anélkül, hogy halvány fogalma lenne arról, hogy mit is jelent az, hogy „üzlet”, meg hogy „beindul”. Önmagára büszkén ismételve magában a megítélése szerint legszellemesebb mondatait: „...nincs itt semmiféle sárról, meg visszapottyantásról szó...”, lazán odavet egy ötvenest egy koldusnak, „alá’ szolgálja”, juhijjj! kerül meg egy villanyoszlopot, „a feltételeket pedig elfogadom!”.

Nem sokkal utána egy igazi ártatlan és ráadásul illemtudó kisfiú szalad oda ugyanahhoz a koldushoz egy fél marék aprópénzzel.

- Tessék parancsolni! - mondja a kisfiú szomorú arccal.

A koldus nagyon megörül a kisfiú adományának, sokkal jobban, mint amennyire egyébként azt maga a kapott pénzmennyiség indokolná. Mosolyog.

- Köszönöm, kisfiú! Szia! - kiáltja az elszaladó fiú után a koldus, hálásan a benne ébredt mosolyért.

- Csókolom.

A futtában megeresztett hang messziről, tisztán cseng, mint a lelkiismeret-furdalás.

XXXI.

Energikus, ütemes, modern zene szólal meg. (Az, hogy egészen pontosan mi is legyen ez a zene, azt a kedves olvasók tetszésére bízom. - ZL)

Arra, hogy milyen módon kerül sor az oktatásra, Béla még csak gondolni sem mer, mivel azonban a feladat több szempontból is igen izgalmasnak tűnik (a megspórolt albérleti díjakról nem is beszélve) készséggel veti alá magát mindenféle szörnyűségnek. Lássuk!

Lelkes, bár, módfeletti idétlenkedésnek lehetünk tanúi a CORPUS Fitness Club kondicionáló termében, ahol Béla (trikóban még szembeötlőbb vékony dongája) lehetetlen módon éppen fordítva, vagy megfelelően ugyan, de túl nagy súlyokkal próbálkozva vall kudarcot. Éles a kontraszt Béla erőlködésbe torzult arca és Evelyn gyakorlott mozdulatai között. Béla számára a tréningruhában mellette ténykedő Evelyn komoly motivációt jelent, elkalandozó pillantásai erre engednek következtetni. (A fárasztó gyakorlatokat csak akkor végzi, ha annak Evelyn is szemtanúja, akkor viszont annál nagyobb elánnal; a terem falain lévő tükrökben azonban csúnyán lelepleződik elbliccelt másodperceivel; Evelyn megértően mosolyog.)

A szaunában akad más egyéb látnivaló is (vagy ha már használtuk maradjunk a „motiváció”-nál), Béla azonban egyelőre nem mer másfelé kacsintgatni.

A szoláriumban kétségbeesett, csaknem pánikszerű meneküléssel távozik a gépezetből, most jön rá, hogy ő tulajdonképpen klausztrofóbiás.

Természetesen a reggeli kocogást sem bírja olyan ütemben, mint Evelyn, kényszeredett vigyora mögött jól érzékeljük a benne feszülő kint. Egy arra alkalmas sarkon lelép, s miközben Evelyn a mellette vigyorgó alak hült helyét konstatálja ő vinnyogva esik össze lépére szorított kézzel egy bokor biztos fedezékében.

A tenispályán természetesen nem találja el a labdát még akkor sem, ha neki kellene szerválnia.

Jóleső fáradtsággal huppan bele a gőzölgő, habos fürdővízbe, majd terül el a hatalmas, kellemesen hullámozó vízágyban, bár izomláztól mereven alig tudja füléhez emelni a telefonkagylót.

- Nos? - kérdezi Evelyn.

- Auri sacra fames, quod non mortalia pectora cogis - idézi Béla Vergilius-t az Aeneis-ből.

- Micsoda?

- Jaj, mire nem bírsz rá te halandót, rút aranyéhség!

A zene leáll.

XXXII.

Szemtanúi lehetünk annak, hogy miként változik meg dr. László Béla professzor úr megjelenése egy kis fodrászati beavatkozás és megfelelő ruházkodás következtében. Eltűntek a sajátkezűleg gyártott csimbókók a hajban és a gyűrött, agglegényesen gyanús külsejű inggallérok.

Béla egy különösen kiegyensúlyozott és elégedett állapotában, elegánsan, ápoltan és kipihenten lép be Evelyn villájának félhomályba borult nappalijába. Evelyn kisasszony kényszerűleg kizökkenve megszokott magabiztosságából, ezúttal migréntől kínt állapotban, mondhatni elesetten egy heverőn fekvve csodálkozik rá a kissé megváltozott, illetve jelmezbe bújt Bélára. (Itt jegyzem meg a gyengébbek kedvéért, hogy a migrén nem azonos azzal a jelenséggel, mikor is a lefekvéshez készülődő asszony nem akar szexuális életet élni férjével és arra ürügyet keres, ezt csak a tudatlan, félművelt emberek vélik így.) Az egyébként is hajadon Evelyn számára ez az a pillanat, melyben kényszerűen levedlett kevélység-páncélja fedezéke nélkül egy kicsit védtelen. E néhány másodperc erejéig tudatosul Evelynben a professzor iránt érzett vonzalom.

- Béla, nem hozná ide azt a vizes törölközőt? - a kíntól gyötrő, éles fájdalom csökkentésére használt törölközőt a fej köré szokás tekerni.

- Oh, hogyne, parancsoljon!

- Tudja, Béla, ilyen állapotban nincs kedvem élni, nem érdekel a pénzem, a sikereim, az üzlet... semmi, semmi, csak az, hogy legyen már vége valahogy.

- Ugyan, kisasszony, egy ilyen káprázatos, fiatal hölgynek semmi oka nem lehet az elkeseredésre.

- Maga valóban nagyon kedves!

- Ha nem tart nagyon tolatkodónak, megpróbálom segíteni magán egy nővéremtől tanult módszerrel. Persze, csak ha megengedi.

- Nagyon köszönöm.

Béla gyöngéden masszírozza Evelyn fejét, akinek ez szemlátomást sokat enyhít fájdalmán. Egyből pontosan megtalálja a görcsben lévő halántéki eret, épp' a legmegfelelőbb módon nyomja az ornyereg tövét a szemek sarkában és kellemes erőbehatással húzza végig ujjait a szemöldök ívén; szóval nem blöffölt.

- Ez fantasztikus. Honnan tanulta?

- A nővéremtől, kisgyermekkorunkban sokat szenvedett a migréntől. Lexikonokat raktam a fejére. Megesett az is, hogy a nagy akarás hevében egy vaskos könyv közbeiktatásával egyszerűen a fejére ültem, úgyhogy én igazán át tudom élni milyen borzasztó dolog a migrén. Igazi együttérzés nélkül pedig nem működik a varázserejű masszírozás.

- És mi lett a nővérével?

- Kigyógyult belőle. Szült egy gyermeket, átrendeződött a hormonháztartása, ezzel mintha elvágták volna a dolgot.

- Irigylem.

Belép a szobába Kiss Ernő, nagyon meglepi az intim helyzet, zavartan krárog, amitől még inkább zavarba jön.

XXXIII.

Kiss Ernő (személyi titkár, adótanácsadó és könyvelő, valamint szerelmes férfi) irodájában vagyunk Evelyn villájának egy jól elkülönített részén. Minden praktikus, célszerű és modern. Odakint süt a Nap, az ezüstös csillogású relaxa lemezei árnyékot vetnek az iroda belsőjére. Irodai asztalok, asztali lámpák, telefonok, telefaxok, számítógép monitorok, írószerszámok, irattartók, táblázatok, grafikonok, teletűzdelt üzenőtáblák és tea-, kávéfőző automata rendezi be a szobát. Szemlátomást az üzletmenet „kuli” része itt folyik.

- Ernő! Javaslom, hogy kivételesen ne vegyük annyira komolyan ezt a mai tanórát, egyébként is elegend lehet már abból a nyúgból, amit nyakadba akasztott Evelyn - tesz nem is annyira erőtlen kísérletet Béla arra, hogy elmismásolja a mai órát.

- Szívesen teljesítem a kisasszony minden kívánságát, számomra az imádott hölgy minden kérése parancs - majd elmosolyodik és nyomban hozzáfűzi: - egyébként a tököm tele van már az üzleti élet, a protokoll alapismereteinek bifláztatásával.

Jóízűen kacagnak mindketten.

- Megvallom őszintén, az utóbbi héten kissé ráuntam már az adónemekre, a különféle társadalombiztosítási, meg munkáltatói járulékokra, főleg pedig a számviteli jogszabályokra. Rusnya egy valami!

Ernő capuccinót főz mindkettőjüknek az automatán.

- Bizony, nem ez a legérdekesebb területe az üzleti életnek... feltéve, hogy nem az ebben a körben megbúvó nűánszokon elcsúszva veszítesz milliókat!

- Ez a veszély nemigen fenyeget a közeljövőben.

Ernő odaadja Bélának a frissítőt, mindketten kényelmesen elnyúlnak a fotelekben, asztalra feltett lábbal, meglazított nyakkendővel folytatják a beszélgetést.

- Egyébként már régen meg akartam kérdezni, hogy mi végre ez a fene nagy fizikai felkészítés? Nem olimpikon, hanem üzletember látszatát kell keltsem!

- A fizikum, az erőnlét az elsődleges alap az ember teljesítményéhez, akkor is, ha szellemi teljesítményről van szó. Gondolj csak Kaszparovra; a legnagyobb sakk zseni egy bivaly erős ember és nem véletlenül. Reggelente egy tavat fut körbe, majd átússza azt.⁴

- Furcsa ezt hallani, mikor nekem egyre inkább az a benyomásom, hogy nagyon sok agyilag toprongy ember sikeres üzleti vonalon, mégpedig pohos hassal, eltunyult, puhány tagokkal, sorvadt izmokkal.

- Hát éppen ezért kell nekünk fittnek és edzettnek lennünk!

Mindketten kortyolnak a cappuccinóból, frissen pezsgő vér tolul az összehúzódó véredényekbe. Elismerően csettintenek.

- Tudod, Ernő, nekem azért valami nagyon hiányzik a ti világotokból. Mégpedig a tiszta, önmagáért való kreativitás, az, hogy teremts valamit, amit senki sem kér, vár, követel tőled. Az, hogy se az üzletfelek, se a piaci körülmények, se a jogszabályok ne befolyásoljanak, hanem ezektől teljesen függetlenül hozz létre valamit legmélyebb lényegedből és ami aztán tőled függetlenül létezhet tovább, mint sugárzó szellemed egy darabja.

- Igazad van... erre már én is gondoltam, sőt arra is, hogy igazából véve nekem is leckét kellene vennem tőled.

Ernő leteszi a csészét, és egészen megváltozott hangon folytatja:

- Most pedig térjünk vissza a múlt heti váltóval kapcsolatos témánkra!

- Nagyon muszáj?

- Igen. Szóval az elfogadvány-hitel, vagy más néven váltóhitel egy olyan rövid lejáratú hitel, melynél a bank engedélyezi ügyfelének, hogy meghatározott értékben rá váltót intézvényezzon és ezeket a bank szerződészerűen akceptálja...

Béla arca undortól kényszeredett gesztusba facsarodik.

XXXIV.

Forgalmas belvárosi életkép a GERBEAUD Cukrászdából szemlélve. Evelyn és Lukrécia kedélyesen cseverésznek az egyik asztalnál, előttük gusztán feldíszített fagyaltkehely, juice, sütemény és ásványvíz. A juice poharának oldalán gyöngyözik a víz, a narancslében apró rost darabok úsznak; a sütemény teteje ropogós barnára sült és fényes a tojástól, a mákos töltelékben mazsolák lapulnak; az ásványvíz poharának szélén citromkarika. Szóval mindenki jókedvű.

- Ide figyelj, Evelyn! Komolyan veszed te egyáltalán a férfiakat?

- Láttál már olyan férfit, akit komolyan lehet venni?

- Hogyne, akárhányat! Például ott szemben az a megnyerő modorú, ravasz mosolyú szöke.

⁴ Lásd: Playboy 1989. december: Rudolph Chelminski interjúja Garri Kaszparovval. Csak ízelítésként: „Nyugodt lélekkel állíthatom, nincs még egy olyan harcias - sőt azt is mondhatnám, durva - sport, mint a sakk. A sakkozó előtt egyetlen cél lebeg: bebizonyítani fölényét a másikkal szemben. És a legizgalmasabb, legteljesebb fölény a szellemi fölény.”

Az őket régóta „stíroló” férfira néznek, aki erre minden macsóságát hirtelen elveszíti zavarában. A hölgyek összenevetnek.

- Lehet, hogy te láttál, de én nem. Tapasztalatom szerint mihelyt egy férfi kapcsolatba kerül velem, féltékeny lesz, uralkodni kíván felettem, irányítani akar; felébresztem benne a zsarnokot.

Hirtelen megelevenedik előttünk Evelyn rémképe: Evelyn playboy nyusziként, tapsi fülekkel és bolyhos pamacs farokkal tűnik fel egy középkori várra emlékeztető komor enteriőrben. A zordon tekintetű, hajhálós, méregzöld háziköntösben pompázó Béla egy kandalló előtt ücsörög egy trónusszerű széken, kezében szegecses korbács. Evelyn bután, fejhangon kacarászva simogatja, babusgatja az ő „urát és parancsolóját”, körben nyüzsög egy sereg kisgyerek, a fiúk kicsinyített Bélák, a lányok apró playboy nyuszik.

- Az a baj - folytatja Evelyn a cukrászdában -, hogy mihelyt ezt megérezem, feltámad bennem a feminista öntudat és fellázadok a szerencsétlen fickó ellen.

- Néha még meg sem szólal, te már letámadod. Szinte semmi sem kell a te feminista lázadásodhoz, csak egy Y kromoszóma. Miért vagy te ilyen?

- A jó Isten tudja miért. A férfiak is azt szeretnék, ha az ő akaratuk érvényesülne, ráncigálnak engem jobbra, míg én balra mennék, a végén aztán ott maradunk mindketten egyhelyben, ahonnan mindkettőnk menekülne. Az az érzésem, Lukrécia, hogy én már vénlány maradok.

- Megértelek, hogy elegend van már a sok hozományvadászból, kalandorból, karrieristából - Lukrécia egyre erősödően és visszatartóhatatlanabb módon nevet, pár másodperc eltelik, mire Evelyn ráeszmél, hogy kire is gondol pontosan Lukrécia.

- Jaj, ne kezd már megint! - és neki is eszébe jut Kálmán, aki falloszgyűrűt és sörpocakjának köldökében briliánst visel.

- És a professzor úr?

- Ugyan, Lukrécia, ezt nem gondolhatod komolyan. Ő egy érdekes, kedves ember, de nem hozzám való, egy ágrólszakadt, elvarázsolt bölcsész.

Evelyn mélyet kortyol a juice-ból, jólesik ez ilyenkor.

XXXV.

Egy mikrohullámú sütő belsejében vagyunk. Maga a mikrohullámú sütő pedig Evelyn villájának konyhájában van a mosogatógép feletti gránitpulton a gyümölcscentrifuga és a tea főző mellett. A sütő ajtaja kinyílik, Béla értetlen ábrázatát látjuk, amint gondterheltségről árulkodó ráncokkal homlokán próbál meg gyufával begyújtani a sütőbe. A háttérben csípőre tett kézzel megjelenik a ház úrnője. „Ilyesmibe torkoll, ha egy idegen kezdi otthon érezni magát egy lakásban” - gondolja első megközelítésben Evelyn, majd azt, hogy Béla már nem is olyan idegen és becsukja a sütő ajtaját. Nem hallunk semmit a beszélgetésből, csak tompa, összefüggéstelen hangokat, zörejeket. A sötétített üvegen keresztül látni véljük, hogy Evelyn a mikrohullámú sütő működési elvéről tart kiselőadást, majd kimegy. Béla ismételen kinyitja az ajtót és talán még értetlenebb ábrázatot öltve magára vizsgálódik, majd teljesen váratlanul elhelyez négy darab főzésre szánt tojást a sütő forgótárcsáján.

Mi persze nagyon jól tudjuk, hogy mikrohullámú sütőben héjában főtt tojást készíteni szigorúan tilos, egyben lehetetlen.

XXXVI.

Evelyn lelkesen oktatja Bélát úgymond „üzletpszichológiai” témában. László doktor úr elfojtott mosolygással, egyben színlelt lelkesedéssel hallgatja „mesterét” azokról a dolgokról, melyekről ő nyilvánvalóan többet tud, mint Evelyn, aki ezt szemlátomást nem látja át. Evelyn feltett szándéka, hogy autodidakta módon, különféle népszerű kézikönyvekből felszedett elméleti ismereteivel elkápráztatja az elméleti szakembert.

- Keltsünk szimpátiát! Legyen ez a jelszó az üzleti érintkezésben! Ha valakiről megtudjuk, hogy konditerembe kezdett járni, dicsérjük szemlátomást fejlődésnek indult izmait; ha megtudjuk, hogy eladósorban lévő lányuk van, újságoljuk el, hogy mi is mennyire szeretnénk már frigyre lépni valakivel... Kapcsolatok nélkül nincs üzlet!

- És aki egyáltalán nem érdekel bennünket? - kérdezi Béla, akinek elkalandozó tekintetéből nyilvánvaló számunkra, hogy csak alibiből kérdez. A választ Evelyn (anélkül, hogy ezt érzékelné) anyaszült meztelenül adja meg(!). Látva Evelyn bársonyos bőrét, feszes melleit stb., cseppet sem csodálkozhatunk azon, hogy szinte semmi sem jut el Béla tudatáig Evelyn kiselőadásából:

- Ha végképp nincs mit tenni, akkor jönnek a jól bevált trükkök: egy: folyamatosan mosolyogni; kettő: sokszor és hangsúlyozottan helyeselni, főleg szóban; három: kissé félrebillentett fejtartással jelezni a feszült figyelmet; négy: gesztusokban a tenyeret mutogatni; öt: mindig jobban meg kell hajolni, mint a másik és a kézfogásra nyújtott tenyeret felfelé kell fordítani.

Béla (érthetően) kicsit különösen mosolyog, Evelyn azt hiszi, most megcsillantott valamit szellemességéből.

XXXVII.

Itt a mikrohullámú sütőben már nagyon meleg van, szinte elviselhetetlen! Ráadásul itt forog előttünk ez a négy fortyogó tojás. A bennük feszülő gőz már nem várhat sokáig a kitöréssel.

Ppppffflotty.....

Na, ugye! Mindenfelé forró, gusztustalan tojáscafatok lifegnek. A szétroncsolódott tojások között van még egy, amelyik tartja magát. Elég bűdös van idebent, végre érkezik valaki. Ha jól látjuk a bemocskolódott üvegen keresztül, akkor Ernő az. Igen. Hála Istennek, kikapcsolja a sütőt, majd kinyitja az ajtót. Elborzadva és fintorogva szemlélődik, majd megpróbálja kikotorni a romok közül az egyetlen épen maradt tojást, ami a kezében ppppffflotty.

Most Ernő ruhájának állaga egyezik meg avval az előbb részletezett állapottal, ami itt bent a mikróban uralkodik.

Az ajtóban riadtan megjelenő pár: Evelyn és Béla igyekszik uralkodni magán.

- Úgy látszik, mégsem tanulmányoztam át megfelelő alaposággal a vonatkozó monográfiát - teszi hozzá a látottakhoz szándékoltan tudálékosan Béla, mely megjegyzést követően egyikük sem bírja tovább röhögés nélkül.

XXXVIII.

Evelyn cégének irodáját napi csúcsidőben látjuk, égnek a telefonvonalak; titkárnők, ügynökök sűrűlődnék; fénymásolók, ventilátorok berregnek; telefaxok érkeznek, szóval nagy a hajtas. Déligyümölcsökkel megrakott szállítmányok szállítólevelei, számlái cserélnek gazdát, folynak az átutalások, a minőségellenőrzés. Egy szimpatikus, szemüveges úr (nyugdíjas vegyész-mérnök) hozza a precízen előkészített táblázatokat a legutóbbi szállítmány refraktométerrel mért szárazanyag-tartalom adatairól. Lukrécia is csatasorban áll, ilyenkor, amikor a kis vállalkozás „csúcsra jár” az egyetem is kibírja nélküle.

Természetesen Béla is jelen van, kezében jegyzetfüzet, próbál elcsípni ezt-azt a hallottakból, mindettől függetlenül láthatóan útban van, nem tudja mit is kezdjen magával, ettől aztán még jobban zavarba jön. Lukréciaának épp’ most, ebben a nagy hajtasban nincs ideje magyarázni, de megszánya Bélát a kezébe nyom egy iratot.

- Küldje el, legyen olyan kedves, telefaxon!

- Igen, de hová?

- Természetesen a fejlécen megjelölt címre.

- Ja, persze.

Béla szemlátomást nagyon tanácstalan, de nem mer többet kérdezni, végül nem a telefax masinába rakja a levelet, hanem az iratmegsemmisítőbe, ami néhány pillanat leforgása alatt miszlikbe aprítja a papírt. Mintha Béla csöppnyi önérzete foszlott volna semmivé.

XXXIX.

Egy gardrób szobában vagyunk, Kiss Ernő és László professzor ruhákat próbálgatnak. Köröskörül elegáns öltönyök, zakók, kézzel festett egyedi selyem nyakkendők (Zeke Gyöngyi műhelyéből), méretre varrt cipők. Éppen egy kínosan nehéz momentumhoz érkeznek nevezetesen a csokornyakkendő megkötéséhez. Ernő, miközben gyakorlott mozdulatokkal bemutatja a bonyolult műveletet, lelkesen magyaráz.

- Tudod, kedves Bélám, egy igazi üzletember (különösen, ha külföldieknél is szeretne eredményeket elérni) nem vehet fel gumis, előre kötött csokornyakkendőt, ez legalább annyira tilos, mint a fehér zokni, makkoscipő, neonzöld nadrág, narancssárga zakó, Bundes Liga frizura (elől rövid haj hátul lobogó sörénnyel). (Futballszurkoló nyelven: „hínárhaj”).

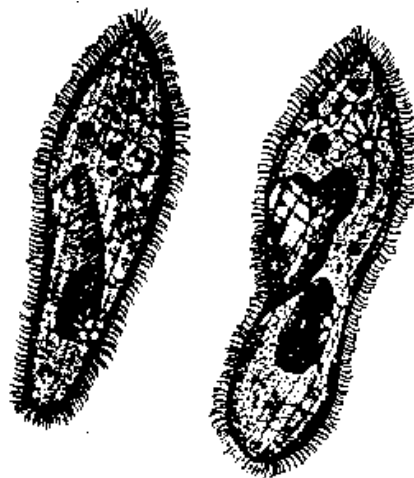
Átad Bélának is egy csokornyakkendőt várva, hogy a tanár úr is megpróbálja megkötni magának azt a mutatott módon.

- Sőt - folytatja az okítást -, aki figyel a részletekre, az még komoly helyre barna, vagy drapp öltönyt sem vesz fel, hacsak nem vidéken van. Kizárólag a sötétkék, fekete, vagy egészen sötét árnyalatú szürke öltöny a megfelelő és célravezető egy üzletembernél - Béla ezenközben nagyon nehezen boldogul. - Persze mindez igaz visszafelé is. A túlzott elegancia ugyanolyan nevetséges és zavaró tud lenni, mint az alulöltözöttség. Jól jegyezd meg: a szmoking nem tűri a napfényt!

Béla elkészült a nyakkendőkötéssel, bemutatja Ernőnek a „végterméket”. Szemlátomást nincs túlságosan meggyőződve a sikerről. Okkal.

- Szóval, a szmoking nem tűri a napfényt...

- Várj, majd megigazítom! - esik meg a szíve Ernőnek a sután görcsberándult nyakkendőn.⁵



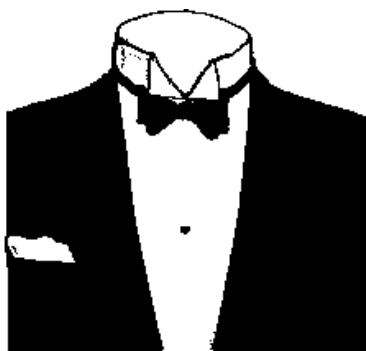
4. számú ábra

XL.

A villa előtt feltűnik prof. dr. László István Endre. Első ránézésre ugyanúgy lehet Jehova tanúja, mint homeless, vagy egy sima kéregető, azonban ő már annyira „vérbölcész”, hogy már professzornak is túl lerobbant. Első látásra azt a figurát juttatja eszünkbe, akit baráti körök előszeretettel szoktak „sörnyetegnék”, avagy „bornyatagnak”, - ha más az ízlése - becézni. Szóval az öreg enyhén szólva „régivágású”, ha a „régit” egészen a vértesszőlősi ősemberig visszamenőlegesen értelmezzük. (Bár közel sem annyira érzéken „csókos” a szája, mint a félmillió évvel ezelőtti eddig ismert első magyar embernek.) Hosszú, őszes, meglehetősen koordinálatlan szakállát simogatva kíváncsi érdeklődéssel tanulmányozza a nagy múgonddal nyírt élő sövény közötti kapubejárót a bronz oroszlánfejes kopogtatóval, majd sokatmondón dörzsölgetve tenyerét reménytelten becsönget. A kapucsengő félig az úrhatnám lenézés, félig pedig a káröröm hangján cseng.

Evelyn és Lukrécia a nappaliban beszélgetnek, mikor belép Kiss Ernő, aki bejelenti a frissen érkezett, furcsa jövevényt.

⁵ Lásd: Playboy 1990. február: Egy csokor csomó című írás Nick Backes illusztrációival, melynek segítségével elsajátíthatjuk a csokornyakkendő megkötésének hét lépcsőből álló fortélyát.



- Evelyn, valami szemetesember van itt, egy zavaros történetet adott elő a fiáról, mindenesetre beszélni kíván magával....

Evelyn rögtön tudja, kiről van szó.

- Na, küldje be azt a kéregetőt!

- Honnan veszed, hogy kéregető? - kérdezi az üzleti életben még kevésbé járatos Lukrécia.

- Hát mi lehetne más? Végül is mindegy, meggyűlik vele a bajunk, ha tényleg a Béla faterja az illető.

Kiss Ernő és prof. dr. László István Endre belépnek a nappaliba.

- Kasó Evelyn kisasszonyt keresem.

- Én vagyok az, mit óhajt?

- A fiam miatt jöttem...

- Szóval maga dr. László Béla professzor úr kedves édesapja.

- Ha megengedik... - az öreg katonásan összecsapja bokáját, szalutál és népies felhangokat adva az eseményeknek bajszát is megpödrí. (Evelyn arcán világosan kivehető, hogy „neki már csak ez hiányzott”) - professzor doktor László István Endre vagyok.

- Na tessék, még egy Einstein... Professzor úr, örülök, hogy nem halt ki még teljesen szívéből az atyai érzés; az ön fia itt van és már viheti is, Isten hírével.

- Hogyhogy?

- Viheti, csak nem képzelem, hogy gondját viselem maga helyett?

- Ejnye már, kisasszonka, hát ne legyen már olyan önérzetes! Nem akarnék én a világért sem a fiatalok dolgába avatkozni.

Evelyn igazi olaszos indulatkitöréssel válaszol.

- A maga fia idejött és megkért arra, hogy tanítsam meg vállalkozói ismeretekre, mert végre a saját lábára akar állni és komoly emberként szeretné önmagát eltartani. Az unokahúgom és a személyi titkárom a tanúk erre. Ön évtizedeken át nem volt képes gondoskodni arról, hogy tisztességes kenyérkeresetre tanítsa, taníttassa ki fiát. Hogy a pokolba mer most idejönni és megszarolni engem!? Esetleg szántsándékkal küldte ide Bélát?

Evelyn maximálisan flegmatikus, lekezelő megnyilvánulásai leperegnek az öregről, aki a jelek szerint nem egy sértődékeny típus. Erről a diogenészi életművészről lepereg minden balgatólag él, amivel a Mammon rabjai illetik. Pár pillanatig letaglózottan áll, csak megfelelő szünetet hagyva mer megszólalni.

- Azt a mindenit, de kardos egy menyecskét fogott ki ez a Béla, ráadásul ezzel a nagyon átlátszó tanórás módszerrel kísérletezik...

- Elegem van, hívom a rendőrséget!

- Már megbocsásson, kisasszony! Ezt az urat kérdezem - fordul Ernőhöz -: kértem én egy fityinget is?

- Akkor halljuk gyorsan, miért is jött! De gyorsan!

- Megmondom én kerek-perec, hogy miről is van itt szó tulajdonképpen. Szóval, kedves kisasszony, én nem állok útjába, ha kedve szottyant a fiamra és kedvét leli abban, hogy így gondját viselje. Megvallom őszintén, ahogy magácskát megláttam, meg tudom érteni! Ilyen

szemrevaló és jómódú hölgyek társaságában magam is igen jól érezném magam... úgyhogy azt is meg tudom érteni, hogy a fiam feladja a tudományos ambícióit. - cinkosan Evelynre kacsint - no meg aztán a kisasszonyt is meg tudom érteni, nyalka legény ez az én Béla fiam, elvégre nem akármilyen fickó az apja, ugyebár. Szóval, látom én, hogy itt minden a legnagyobb rendben halad a maga útján, nem is akarnék én ebbe az egészbe beleavatkozni..., csak... most úgy jött ki a lépés, hogy szükség lenne egy kis pénzecskére, vagy úgy is nevezhetnénk, hogy szponzorpénzre a tudományos munkám kiadásához.



5. számú ábra

XLI.

Az öreg László beszédét a Parlament széksorai között folytatja tovább eredeti képviselő jelmezben, körötte közönyös figurák újságokat lapozgatnak, sugdolóznak, szundikálnak a szellős sorok között. A jogállamiság szelleme halálra unja magát, végletesen beleunt a „demokráciába”. Néhány megsértett jogszabály duzzog a képviselők asztalán kényelmetlen pózban kiterítve.

- Meg aztán, drága hölgyeim és uram, nem vagyunk mi, professzorok abban a helyzetben a mai világban, hogy szégyenérzetet kelljen éreznünk az efféle kunyerálás miatt. Számunkra a szégyen: luxus, meg aztán nem akarjuk mi elvenni a másét: a tudomány fennmaradásáért kunyerálás szégyene ugyanis nem a miénk! Érezze azt az, akié!!

- Bravó! Bravó! - kiáltoznak, illetve tapsolnak lelkesülten Evelyn és Lukrécia, mint a vezérszónok pártjának képviselői a Parlamentben. Majd ismét a nappaliban, még mindig tapsolva szólal meg Evelyn.

- Ide figyelj, Lukrécia! Állítom, hogy ha ezt az embert három hónapra kezelésbe vennénk, nyugodtan elmehetne miniszternek bármelyik „misztériumba”. (Nem elírás, csupán bevett tréfás szóhasználat a lányok között. - ZL)

- Mit szól ehhez, professzor úr - kérdezi nevetve Lukrécia -, nincs kedve egy kis mókához?

- Öreg vagyok én már az efféle bolondozáshoz, köszönöm, nem élek vele. Nem érdekel a politika, az elvtelen, lelkiismeretlen kompromisszumok, a kiskapuk és a féligazságok hányingerkeltő posványa. Legyen politikus az, akinek ehhez gyomra van. A magam részéről maradok a tudomány világánál, megpróbálom a teremtmény gondolkodás képességét kibontakoztatni magamban és nem ezzel homlok egyenest ellenkezően gondolataimat a legállatiasabb, kicsinyes ösztönök szolgálatába állítani.

- Azt hiszem, ki kell fizetnünk legalább ötvenezer forintot - kezdi megadóan Evelyn. - Nézze, kedves professzor úr, hajlandó vagyok segíteni magán, de a mai világ már csak olyan, hogy senki sem költi szívesen a saját pénzét még nemes célokra sem, úgyhogy a cél érdekében egy kicsit közre kell működnie.

- És ki fog derülni?

- Ne nyugtalankodjék! Ugye nincs bankszámlája.

- Hát hogy lenne? Mi az ördögöt tartsak én azon?

- Most lesz, különben nem boldogulunk. Ernő, intézkedjen!

Kiss Ernő kikíséri az öreg László professzort, a nappaliból kimenet az ajtóban összefutnak a befelé igyekvő Bélával. Béla szmokingban, szabályosan kötött csokornyakkendővel, zselézett hajjal, frissen borotváltan jelenik meg, összeütközik apjával. Az öreg természetesen nem ismeri meg.

- Bocsánat! Kisasszony, uraim, viszontlátásra!

- Apa, hát már meg sem ismeresz?

- Béla, a mindenit, micsoda bonviván lett belőled! Farsangra készülsz?

XLII.

Egy ici-picit később Evelyn gyakorlati bemutatót kíván tartani Bélának a csőbehúzás mesterfogásaiból (persze csak nagyon alapszinten). Felemeli a rózsaszínnel finoman erezett hófehér márvány telefonasztalkáról a készülék beszélőjét.

- Most figyeljen, Béla! - és tárcsáz. A kicsengő, bűgő telefonhangot nem sokkal követően egy nagyon kellemes, jellegzetesen titkárnői hang jelentkezik be.

- Jó napot kívánok, itt a FEKETE Kereskedelmi Kft. titkársága, miben lehetek a szolgálatára?

- Jó napot kívánok, Fekete Gusztáv ügyvezető-igazgató úrral szeretnék beszélni, a nevem Kasó Evelyn.

- Egy pillanat türelmet kérek.

A kapcsolat alatt komolyzene szól a telefonban.

XLIII. (Pusztán a poén kedvéért. - ZL)

A „kapcsolás” alatt a telefonközpontot látjuk belülről. Látjuk, amint egy szimfonikus zenekar nagy böszén éppen az Evelyn és Gusztáv beszélgetése előtti kapcsolat zenéjét játssza; egy dinamikus tételt Antonio Vivaldi Négy évszak című művéből. A zenészek elcsigázottak, szemlátomást nem az első kapcsolat ez a mai napon. Igazi „zenész” frizuráik ezúttal hitelesek: mindenki borzos, folyik róluk a víz. Hatalmas hangszórókon keresztül hallják, hogy Gusztáv felveszi a kagylót. Megkönnyebbülten teszik le a hangszereket, vastag frottír törölközőkkel itatják fel magukról a nehéz munka izzadságát, ellazítják tagjaikat, belekortyolgatnak a kikészített frissítőbe. Alig telik el néhány pillanat, máris ismét megszólal a kihangosított telefon-hívóhang. Ismét egy kapcsolat. A karmester a kottatartón kopog pálcájával. Nézni is rossz!

A korunk zenészeinek keserves létezését bemutató életképből megkönnyebbülten lépünk vissza Evelynék beszélgetéséhez.

XLIV.

- Tessék, itt Fekete Gusztáv.

Fekete Gusztávot látjuk egy hiper fényűző irodában, amint le, s fel sétál. A telefon kihangsúlyozott üzemmódban szól az irodában.

- Jó öreg Gusztáv! Nem gondolod, hogy itt az ideje elásnunk a csatabárdot?

- Gyanús nekem ez a hirtelen békülékenység, nem szoktad te ilyen hamar kivenni az üzleti vereségeket a fejedből, különösen, ha azokat én mérem rád! Vagy már nem is olyan fontos számodra az a kis lovarda? - Gusztáv rosszmájúan kuncog.

- Tudod, elegendő van már az állandó rivalizálásból, fordítsuk energiáinkat inkább a kölcsönös előnyökkel kecsegtető üzletek összehozására.

- Elviekben nem hangzik rosszul, halljuk az ajánlatot! - Gusztáv ezalatt koktélt keverget magának a bárpultnál, szivarra gyújt, cigarettát sodor magának, pipát tömköd, egy szivar végét nyesegeti; mindegy, csak ártson, mások ne tehessék meg és kellően „dallaszos” legyen.

- Felajánlok neked egy kiváló üzleti lehetőséget, ha leszállsz a déligyümölcs ügyleteimről és békén hagyod a ciprusi kereskedőmet. Tudom, hogy csak nyűg a számodra az egész, nem értesz hozzá, csak az én bosszantásom miatt csinálod.

- Drága Evelyn, nagyon kiváló ajánlat miatt tudom csak feladni Ciprust, ugye tudod?

- Nos, akkor ide figyelj, a személyi titkárom megad számodra egy alapítványi bankszámla számot, ezen kell még az év vége előtt elhelyezned félmillió forintot.

- Ez eddig nagyon gyenge üzlet.

- Ez egy tudományos tevékenységet segítő alapítvány.

- Te most viccelsz, ki az a hülye, aki ilyesmit támogat?

- Ne tégy úgy, mintha nem tudnád, hogy ez csak egy álca. Az APEH miatt valami egészen feddhetetlen, csaknem valószerűtlen alapítványi tevékenységet kellett közbeiktatnunk.

- Mihez iktatunk közbe?

- Nos, ez a szerény kis beugró alapozhatná meg a jövőben igen kecsegtetőnek ígérkező kapcsolatodat egy bizonyos László Béla úrhoz, aki a MANAGEMENT WEST 2000 Rt. elnök vezérigazgatója. Egyébként Torontóba szakadt hazánkfiá és nagyszabású befektetési elképzeléseihez keres ambiciózus helybéli vállalkozókat. Egy szenzációs, bomba üzlet egy dúsgazdag külföldi vállalkozóval. Ez az, amire egy életben csak egyszer kerülhet sor. Ragadd meg az alkalmat és ellenségeskedés helyett társulj inkább velem!

- Ha ilyen nagyszerű a lehetőség, miért éppen rám gondoltál?

- Veled egyszerre két legyet üthetek egy csapásra: megszabadulok egy ádáz ellenségtől, egyben szert teszek egy zseniális üzlettársra.

- Túl szép ahhoz, hogy igaz legyen.

- Senki sem kívánja, hogy vaktában ugorj fejest, az operabálig még gondolkodhatsz, ott bemutatlak az illetőnek. Tudom, hogy a szimatod nem csal és megismerve őt elfogadod az ajánlatot, ha mégsem, akkor kénytelen leszel kimaradni az üzletből.

- Rendben van, Evelyn, még meggondolom; szervusz, széphúgod puszi! - Gusztáv leteszi a kagylót és egészen megváltozott arccal félhangosan hozzáfűzi: - Patkány.

- OK, szevasz, Guszti. - Evelyn leteszi a kagylót és egészen megváltozott arccal félhangosan hozzáfűzi: - Patkány! - majd Bélához fordul.

- Minden világos?

- Igen.

XLV.

Béla egyre magabiztosabban mozog jelmezében, szabadidejében saját kontójára ki is próbálja új énjét. Szabályszerű, tanult eleganciával és könnyed viselkedéssel sétafikál a Váci utcán. Természetesen betér ugyanabba a butikba is, melyben nem is olyan rég csúnyán rápirított az eladó csajszi. Béla hanyag eleganciával nyit be az üzlet ajtaján és magabiztosan rámosolyog a lányra, aki a vastag smink alatt is érzékelhetően elpirul. Az első pillanatban nagy a kísértés, hogy váratlanul megkérdezze: „Tulajdonképpen ki a faszt (vagy még pontosabban: kinek a faszát) tisztelhetem önben, kedves kisasszony, ami miatt feljogosítva érezheti magát az ordenáre viselkedésre?” de a mi professzorunk példás önfegyelemmel türtőzteti magát - egy ideig. Béla alaposan próbára teszi az eladót, de a lány a legelképesztőbb zugokból is készségesen előhalássza számára a kulcstartókat, kendőket, nadrágtartókat. A lány az árucikket cicás dörgölözéssel tálalja, ezzel mintegy magát is kicsit kurvásan tálcán kívánja felkínálni. (Épp' ideje lenne már otthagyni végre ezt a tetves butikot egy nagyszerű pasas oldalán, milyen nagyot nézne az a nagyseggű tulajdonosnő!) Béla egy kicsit tovább feszíti a húrt, mint ameddig maga is tisztességesnek találná: lazán megsimogatja a lány popsiját (ezt azért nem hagyja ki), majd elszégyelli magát és fordít az események alakulásán.

- Kisasszony, kérem, szíveskedjék ideadni nekem a panaszkönyvet!

- Ne bolondozzon már fiatalember!

- Kérem szépen!

- Tessék! - a dekoltázs szinte automatikusan szűkült össze, a növekvő bizalmatlansággal fordított arányban.

Béla előveszi mellényzsebéből a rózsafa tolltartóban tartott márkás, irídium hegyű töltőtollát és akkurátusan bejegyzi a panaszkönyvbe a következőket:

„Az eladó kisasszony - bár szemrevaló teremtmény - nem alkalmas feladatának ellátására, hiszen modortalan és flegma, nem tiszteli a vásárlókat, így az üzlet vezetőinek jelentős károkat okoz. Mindennek tetejébe azt gondolja a tulajdonosnőről, hogy nagyseggű. Javaslom, hogy minél hamarabb szabaduljanak meg tőle. Maradok tisztelettel: Dr. László Béla.”

- Te seggfej, tetű, strici! Ki a fészkes fene bérelt fel erre? Hogy lehetsz ekkora geciláda?

- Nyomatékkal megkérem, kisasszony, hogy kérjen elnézést tőlem, miután nem ok nélkül tettem eleget kellemetlen kötelezettségemnek! A múltkorában tényleg nagyon komolyan megbántott illetlen viselkedésével.

A lány nem gondolkozik, hanem csökönyösen, ráadásul fantáziátlanul megismétli rágalmait:

- Seggfej, tetű, strici!

Béla nem habozik sokat, egyszerűen kitépi a panaszkönyvből az általa teleírt és persze (nem véletlenül) megszámozott lapot. Ez sokkal kegyetlenebb szankció, mint bármiféle bejegyzés, hiszen nincsen rá magyarázat a felügyeleti szervek, különösképpen pedig a nagységgű tulajdonos előtt.

XLVI.

Éjszaka a kivilágított Lánchíd panorámáját látjuk madártávlatból. Gyönyörű és ünnepélyes a kép, a Duna fekete víztükrén hosszan, fordított fáklyaként elnyúlva remeg a díszkivilágítás tükröződő képe. Ez az egész olyan szép, hogy eszünkbe sem jut: a fejjel lefelé vízbe forduló híd képe tulajdonképpen groteszk. Balra a Parlament, szemben a Gellért hegy, jobbra a Vár. Ilyen magasan friss a levegő, mélyet szippantunk belőle, kellemes az este. Mi is nagyon ünnepélyesen olvassuk tovább e könyvet.

XLVII.

A Lánchíd mellett, egy kikötött „buli-hajón” vagyunk. Kasóné Kotsis Emma, mint a privát alkalomra kibérelt hajó háziasszonya, egyben az ünnepelt, izgatott készülődésben van, a jelek szerint nagyszabású születésnapi buli van kibontakozóban. A háziasszony nagyon elegáns, rengeteg ékszer díszíti. A személyzet szorgoskodik, virágok kerülnek a vázákba, hidegtálak érkeznek egy parti-szervező cégtől, hangulatifények gyulladnak a hajó testén, a kabinokban és a fedélzeten berendezett táncparketten. Arisztokratikus gőg csillog incselkedve a lampionok színes papírszoknyája alól. A buli egy kicsit sznob, de ettől függetlenül nagyon színvonalas és hangulatos. A Bergendy Szalonzenekar játszik.

- Fantasztikus ez a gyöngysor, drágám... és ezt a kis ruhát sem láttam még eddig - lelkenedik Horváthné Csecskedi Otília Kasóné Kotsis Emma felszerelésén egyébként teljes joggal és lelke legmélyén egy kicsit irigyen.

- Köszönöm. És mondd Oti, hol vannak a gyerekek?

- Perceken belül itt lesznek, Márknak akadt valami elintéznivalója egy nőcskével, Fruzsina pedig még otthon készülődik. Tudod milyen kis csiga, ha öltözködésről van szó. No, és a lányok?

- Ők is itt lesznek azonnal; méghozzá nem egyedül!

- Csak nem?

- Lukrécia még olyan fiatal és annyian csapják neki a szelet, nála nem lehet még az ilyesmit komolyan venni, és különben is, ő nagyon okosan irányítja a sorsát; Evelyn viszont annál nehezebb eset - anyai aggodalmában magához vesz egy jó adag fekete kaviárt, citromlevet csorgat rá.

- Igen, Evelyn nem egy hétköznapi jelenség és talán a mércét is túl magasra tette. De most végre emberére akadt, megérkezett végre Rigócsőr királyfi?

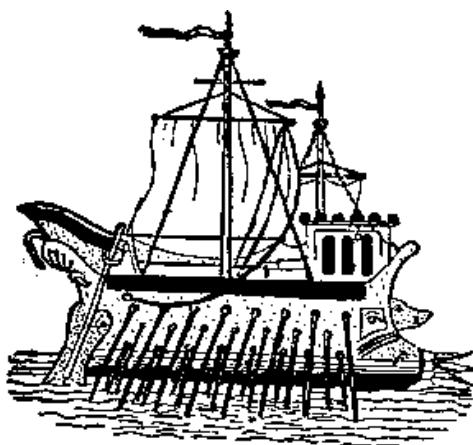
- Még nem láttam az illetőt, nekem is most mutatják be. Bárcsak rendeződne végre Evelyn sorsa!

- Jaj, csak nem ütik le ezt az Evelyn-t a fiam kezéről? - a léha Márkot már csak megszokásból erőltetné Evelynre, valójában maga sem gondolja komolyan.

- De Oti, tudod, hogy Evelyn nem nagyon kedveli Márkot, ez a fiú túl fiatal és felelőtlen hozzá, nem is beszélve az állandóan lerendezendő nőcskékről - szinte fizikailag rázza a hideg még a gondolatától is, hogy Márk a veje legyen.

- Nem biztos, hogy helyesen látod a dolgokat, Márk igenis mostanában kezd kifejezetten komolyan gondolkodni.

- Valóban? - Kasóné hangjában szándékoltan egy szemernyi meggyőződés sem cseng. Nagyot harap a forró pirítóson felhalmozott citromos kaviárba, a sós-kesernyés tömény fehérje íze - a biztonságérzet különleges ízei - lágyan omlanak szét ízlelőbimbói között.



6. számú ábra

XLVIII.

A vacsoravendégek sorra megérkeznek, a buli lassan kiteljesedik. Az utolsó vendégek is megérkeznek. Ezzel együtt a nagy, színpadias köszönések, látványos összeborulások, felhőtlen jókedv, elegáns ruhák, csillogó ékszerek is. Kimondatlanul is mindenki a burzsoázia oszlopos tagjának érzi magát. Ez összességében elég nevetséges, de csak kívülről látszik. A társasági lapok tudósítói is jelen vannak és persze pusztán csak a felhajtás kedvéért kettő darab közéleti ember.

Lukrécia és egy eleddig számunkra ismeretlen, szimpatikus fiatalember érkezik; Sanyinak hívják, Lukrécia évfolyamtársa az egyetemen. Csinosak, de azért a lazaság egy kicsit az elegancia rovására megy: egy kis borosta (ha nagyon akarom rövid szakáll), farmernadrág, ami csak azért fekete, hogy ne tűnjön egyből fel annak farmer mivolta. A fiú kezében egy gyönyörű csokor virággal köszönti az ünnepeltet, aki el van ragadtatva. Mindenki szélesen mosolyog.

Bergendyék pergő ritmusú latin zenére váltanak, a hajón elkezdődik a tánc. Látszik, hogy a társaság törzs része összeszokott, egyrészt nem kell őket sokáig nógatni, másrészt táncolni is tudnak. „Csörög az arany a fináncoligarchia zsebében.” A hangulat a megfelelő ütemben emelkedik, a háziasszonynak nem lehet oka panaszra.

XLIX.

A hajó melletti rakparton nagy fékcsikorgás közepette megáll egy olyan autó, mely a tulajdonos szándékai szerint hivalkodó újjgazdagságot kellene hogy sugalljon a szemlélőnek, de a szakértő szem azonnal megállapítja, hogy az bizony csupán egy „csakazértis-BMW” (vagy - és ezt most kivételesen a kedves olvasó tetszésére bízom - „gagyi-Porsche” - ZL). Ifj. Horváth Márk lép ki az autóból, majd’ szétesik a lazaságtól és ahogyan azt kell: az indítókulcsot dobálja. Ajtót nyit hűgának, aki szintén nem cáfol rá önmagára, túlcicomázott, hermelines, nagyon magassarkú csinoskodás közepette tipeg a hajófeljáróhoz.



7. számú ábra

Belépésüket gyanúsán harsány ováció követi.

L.

Evelynék is útban vannak a buliba az Evelyn autóján. A nő ül a volánnál, László doktor a hátsó ülésről szemléli kissé elgondolkodva az éjszakai Budapestet. Ilyen perspektívából még sohasem gyönyörködött a kivilágított főváros színeiben, kellemesen érzi magát. Szemlélődés közben a visszapillantó tükörben összeakad a tekintete Evelynével. Így, hogy csak a szemét látja, még feltűnőbb számára, hogy milyen szépek is ezek a szemek, mely szemeket persze rendkívüli műgonddal és rafinériával festett ki gazdája, aki szemlátomást meg van elégedve az elért hatással.

- Béla, ez a kis buli lesz a főpróba... csak semmi meggondolatlanság! Ha ez nem sikerül, már most elbuktam az év végi fogadást.

- Elbuktuk! Természetesen minden tölem telhetőt megteszek. Nincs ok az aggodalomra: szívemen viselem a sorsát, kisasszony.

- Azért a biztonság kedvéért én szeretném, ha ma este csak az adó- és tb. rendszer ócsárlására szorítkozna a beszélgetések során. Ez egy viszonylag kézenfekvő, egyszerű ügy. Nem igaz, hogy belezavarodik!

Az autó megáll a rakparton a díszesen kivilágított hajó előtt, Béla kipattan a hátsó ülésről és udvarias, elegáns mozdulattal kinyitja Evelyn ajtaját. Karját nyújtva kisegíti az autóból és mielőtt belekarolna - gáláns lovag módján - kezet csókol neki.

- Kisasszony, az ön kívánsága számomra parancs, csak a közterhek és semmi más...

- Rendben.

Szívük legmélyén mindketten hazudtak.

LI.

A hajón már a vendégek javában belemelegedtek a buliba. Jó végignézni rajtuk, elegánsak és kiegyensúlyozottak, egy kis túlzással azt is lehet rájuk mondani - akik éppen táncolnak, vagy nevetnek, azokra túlzás nélkül -, hogy boldogok. Mindenki otthonosan mozog a fedélzeten, kiszolgálják magukat a hidegtálakról; a személyzet tálcákon hozza az utánpótlást frissítőkből, koktélokból. Kiss Ernő egy hasonló firmájú úriemberrel merült szakmai társalgásba; Márk egy szemrevaló hölgynek teszi a szépet - a falnak dülő, pezsgőspoharat szorongató lány feje mellett támasztja a falat -; Horváth Fruzsina lopva egy üvegszekrény ajtajában szemléli magát; Horváthné Csecskedi Otília iszonyatos lelkesedéssel pletykál egy pálmafa fedezékében egy tukán-mintás sarok-ülőgarnitúrán ücsörögve két középkorú hölgy társaságában; sokan ropják a táncot. Evelyn és Bélát Lukrécia vezeti át a társaságon. A mama szeme - meglátván Evelyn lovagját - felcsillan, fényesebben, mint a brill ékkő a gyűrűjében.

LII.

Egy rövid vágy-pillanatkép erejéig Kasóné gondolataiban kalandozunk. Egy kicsit lassítva, hogy a vágyakozó anya jobban kiélvezhesse a kecsegtető gondolat örömét: Evelyn és Béla teljes ifjúpári pompában lépnek ki a Mátyás templom kapuján, a boldogan ujjongó tömeg tapsolva, éljenezve rizzsel hinti őket, hogy házasságuk termékeny legyen.

LIII.

A valóságba visszacsöppenve, még ott csillog Kasóné szeme sarkában egy alig észrevehető könnycsepp.

- Üdvözlöm, asszonyom, engedje meg, hogy bemutatkozzam: a nevem László Béla, a MANAGEMENT WEST 2000 Rt. elnök-vezérigazgatója vagyok; egyben engedje meg, hogy nagyon sok boldog születésnapot kívánjak. Örülök, hogy egy ilyen nagyszerű asszonnyal megismerkedhettem - Béla átadja a virágcsokrot és kezet csókol Kasónénak.

- Maga elragadóan kedves, fiatalember!

- Nagyon sokat mesélt nekem Evelyn kisasszony az ő kedves mamájáról, s megvallom, nem kellett csalódnom a várakozásaimban, sőt!

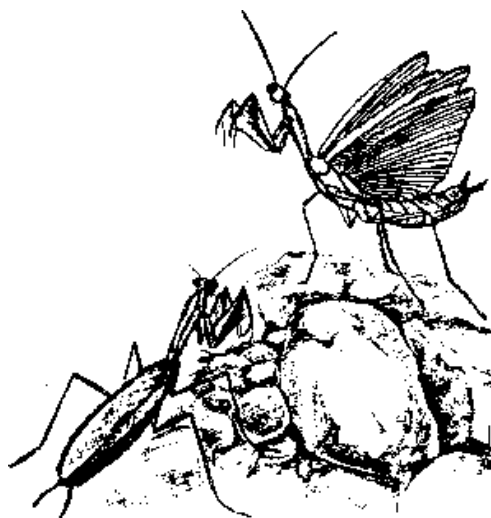
- Hadd mutassam be barátnémnak, Horváthné Csecskedi Otíliának! - Horváthné széles vigyorában nem nehéz felfedezni azt a színlelt kedvességgel leplezett rosszmájúsággal vegyes irigységet, melyet Márk fia vetélytársával szemben érez. Amint azonban kezet szorít Bélával, ambivalens érzései támadnak látva Fruzsina lánya azonnali és szinte mindent elsöprő lelkesedését. Az asszony számító, álságos mézes-mázoskodásba csap át.

- Örvendek - és már állítja is csatasorba lányát: - Gyere csak, kislányom!

LIV.

Kasóné Emma soha nem gondolta volna - látván lánya sikereit, gazdagságát, vonzó megjelenését -, hogy gondok lehetnek lánya férjhez adásával, de ahogy teltek-múltak az évek, úgy vált egyre aggodalmaskodóbbá Evelyn jövődjét illetően. Elrémülve látja, hogy a lány hogyan riasztja el az udvarlókat, bár az igazat megvallva eddig ő sem látott még a jelentkező kalandorok között egy Petruchiót, vagy Rigócsőr királyfit sem, akikre itt tulajdonképpen szükség lenne.

Egy rövid vágy-pillanatkép erejéig (Kasóné után ezúttal) Horváthné gondolataiban kalandozunk. Egy kicsit lassítva, hogy a vágyakozó anya jobban kiélvezhesse a kecsegtető gondolat örömét: Fruzsina és Béla teljes ifjúpári pompában lépnek ki a Mátyás templom kapuján, a boldogan ujjongó tömeg tapsolva, éljenezve rizzsel hinti őket, hogy házasságuk termékeny legyen.



8. számú ábra

Evelyn csálhatatlan női intuíciói a tudatába varázsolják az idősebb hölgyek házassági vágy-fantazmagóriáit, módfelett felkavarják ezek a fiatal nőt; hogy mennyire, az magát is meglepi.

LV.

Fruzsina idegesítően bután vihorászik, Béla arcán látszik az igyekezet, az önuralom erőfeszítése. Az időközben előbukkant ifj. Horváth Márk tolakodóan, egyenesen közönségesen viselkedik Evelynnel. Önhittsége nagyobb, mint szerzett tapasztalatai, így elméretezi a maga elé tűzött célt: Evelyn meghódítását. Bizalmaskodva, félig titkon megpaskolja Evelyn popsiját, aki rendkívül idegesen reagál, önkéntelenül húzódik Bélához.

- Üdvözlöm, fiatalember, ... ahogy elnézem, tegeződhetnénk is, azt hiszem én vagyok az öregebb - kezdi Béla a szimpátiakeltést.

- Hogyne, szevasz.

- Szintén egy üzletemberhez van szerencsém személyedben?

- Ami azt illeti, tulajdonképpen....

- Tulajdonképpen a bátyám még tanul - szakítja félbe beszélgetésüket lelkesen Fruzsina, aki gátlástalanul Evelyn és Béla közé furakodva melleit Béla karjához nyomja.

- Oh, csakugyan, és mit hallgat?

- Arról jobb nem is beszélni! - fitorítja el magát teljesen hitelesen Márk.
- Bizony megesik néha, hogy ezek az elméleti szakemberek teljesen megfélelkeznek az élet gyakorlati oldaláról és csupa badarságot hordanak össze tudománynak csúfolva azt, majd szinte aberrált élvezettel kérik számon anyagukat szerencsétlen nebulóikon.
- Egy térítéses egyetemen legalább abban biztos lehetek, hogy soha ki nem rúgnak, a tandíjra mindig szükségük lesz ezeknek az éhenkórászoknak - László doktor mély lélegzetet vesz.
- Az ókorban élt egy filozófus, tudományát az oktalan pénzemberek nem sokra értékelték, számukra nevetséges módon csak a tudománnyal törődött. „Mi végre ez a rengeteg tudomány, ha nyomorogva élsz?” - kérdezték tőle. Egy szép napon elhatározta, hogy tetteiben mutatja meg: a legnagyobb fölény a szellemi fölény. Tudta, hogy a következő év gabonatermését egy hatalmas árvíz teljesen el fogja pusztítani. Vett egy nagy tárolót és minden pénzén gabonát vásárolt. Kinevették... Aztán jött a nagy árvíz és a gabonahiány. A filozófus méregdrágán adta el gúnyolónak a gabonát, mérhetetlen nagy haszonnal. Aztán felhagyott az iparral; nem érdekelte tovább az ügy.

Ifj. Horváth Márk zavarát bunkósággal leplezi.

- Persze ez a történet nem igaz - veti oda nyersen Márk.
- Lehet, hogy nem történt meg, de attól még nagyon igaz...

Evelyn veszélyesnek érzi azokat a vizeket, melyen a társaság evezni kezdett.

- Azt javaslom, hagyjuk a felsőoktatás témáját, az olyan lehangoló, a végén még átsapunk itt valami szárnalmas kesergésbe ezen a szép ünnepen.
- Tényleg, Béla, te mivel is foglalkozol? - Márk úgy érzi elszámolnivalója van.
- Én?... Nos, ... még nem döntöttem el pontosan, de mindenképpen nagyszabású terveim vannak. Igen, ezt viszont eldöntöttem.
- Ezek valóban magvas gondolatok, méltóak egy igazi üzletemberhez.

- Direktebben úgy is fogalmazhatnék, hogy a konkrét terveket nem kötném feltétlenül ficsúrok orrára... miért áruljam el, hogy hol és miért lesz árvíz? Nem igazam van, kedves barátom?

Evelyn ezt a lélektani pillanatot találja legalkalmasabbnak arra, hogy „véletlenül” egy nagy adag kávéval öntse le Márkot, ezzel megelőzve a még nagyobb bajt. A direkt durva megjegyzés okozta adrenalin-fröccs elegendő lendületet adhatna egy riposzthoz, ám a forró kávé miatt nincs ideje Márknak koncentrálni. Mire szóhoz jutna, már kifogy az adrenalinból és kivörösödött fejével eltompul: szóhoz sem jut, testileg, szellemileg leforrázva, oldalog el a társaságból.

LVI.

Bergendyék rázendítenek a „Mondd, Jucika, miért vagy olyan durcás-murcás? Miért nem ízlik ma neked a csók?” kezdetű számra cha-cha-cha ritmusban. Ez egy nagyon jó szám, ennek megfelelően Bergendy István kopasz fején vidáman csillan meg a díszkivilágított hajó színpompás fénye. Fruzsina szabályos udvarlásba kezd, Evelyn még erőtlen ürügyet sem talál a tiltakozásra. Béla ugyan megkérdezi, hogy nincs-e kedve Evelynnek erre a remek muzsikára táncolni egyet, de ő hibát követ el: azt mondja, nem. (Olyan régen táncolt már és most hirtelen egy kicsit öregnek is érzi magát az ilyen ugra-bugrához). Fruzsina viszont nem ilyen élethetetlen:

- Béla, nincs kedve egyet táncolni velem?

- Megtisztel, Fruzsina kisasszony!

Fruzsina repeső örömmel, bizalmasan Bélához simulva karol bele „lovagjába” és izgatott sietséggel szinte vonszolja a táncparkettre. Amint eltávolodnak még hallatszik Fruzsina kérdése:

- Mondja, kedves Béla, ön tényleg tudja előre, hogy mikor lesz árvíz?

- Nos, kedvesem.....

Szó, ami szó Fruzsina remekül táncol, igazi ösztönlény. A tánc vidám, pergő ritmusú, ugyanakkor érzéki is, mindezt Fruzsina mesterien ki tudja használni; Béla élvezi vele a táncot, ezért aztán ő maga is sokkal jobb táncos képét mutatja, mint amilyen a valóságban. (Egyébként sem táncol rosszul.)

Egy egészen rövid pillanat erejéig (Fruzsina egyszerű gondolkodásmódját idézve) Bélát meztelenül látjuk tánc közben. A látvány nem éppen épületes, de Fruzsínának tetszik.

Evelyn rettenetesen féltékeny.

LVII.

Kasóné és Horváthné a táncparkettet figyelve beszélgetnek.

- Drágám, ez a Béla egy igazán figyelemreméltó fiatalember, úgy tűnik tetszik neki Fruzsina lányom...

- De hiszen nem is ismered, még csak most láttad először, igazából fogalmad sincs, hogy ki ő.

- Végre egy eredeti figura! Nem várhatunk nagyon sokáig, tudod, az én kis Fruzsinám nem olyan tehetséges, mint a te Evelyned, úgyhogy meg kell ragadnunk minden kínálkozó alkalmat.

Horváthné faképnél hagyja az ünnepeket, a tánc végén negédesen bájologva megindul Fruzsínához és Bélához. Kasóné és Evelyn tekintete találkozik, pillantásuk mindent elárul. Béla a rácsimpszkodó, frissen szerzett ismerősök feje fölött Evelyn keresi tekintetével.

LVIII.

Evelynt látjuk, amint mélyet kortyol a keze ügyébe eső pezsgőspohárból, majd hirtelen elviharzik a hajó egy félreeső kabinjába. A buli hangjai csak tompán szűrődnek be a helyiségbe, viszonylag csend van. A falon ovális alakú tükör aranyozott fa rájában, Evelyn nem mer belenézni.

Odakintről beszélgetésfoszlányok hallatszanak be. Kasóné és Horváthné kerülgetik Bélát. „Szegény Gizi barátnénk legutóbbi APEH botránya...”, „... az APEH minden további nélkül a maga szája íze szerint értelmezi a szerződéseket.... leplezett szerződés, meg igazi szerződéskötési akarat”, „... ezzel az ócska ürüggyel aztán mindenféle késedelmi pótlék és adóbírság...”

- A kedves Gizike férje gondolom a lízingelt gépek burkolt adásvételének banánhéján csúszott el - válaszolja határozottan és magabiztosan Béla.

Evelyn maga is meglepődik a hirtelen korrekt válaszon, a sötétben még maga előtt sem kell visszafognia őszinte indulatait.

- Milyen fantasztikus megérzései vannak! - ismeri el Kasóné.
- Esetleg az is meglehet, hogy az érintett úriember egy lízingcég konjunktúralovag ügyvezetője volt?
- Ez fantasztikus, hogy találta ki?
- Igazán egyszerű: ha körülbelül abban az átmeneti, jogilag nem kellően szabályozott időszakban történik ez a sajnálatos „botrány”, akkor az illető, akivel ez tényleg meg is történik, nem lehet más, csak konjunktúralovag.

LIX.

Kedves olvasók (pontosabban nézők)! Önök is, minden bizonnyal, haszonnal forgathatták azt a bizonyos kis brossúrát arról, hogy „Miért jó befektetés a kötvény?”. Nos, mert...

„A rövid tájékoztató adatai is mutatják, hogy ez az értékpapír igen vonzó befektetés lehet, mivel **kamata igen magas: éves szinten fix 36 %-os**, azaz a futamidő végén 14.002,- Ft-ot fizet egy 10.000,- Ft-os kötvény. A 13 hónap folyamán további teendő a kötvényekkel nincs; **kényelmes, biztonságos** befektetést kínál. A kötvényt kibocsátó részvénytársaság a befektetők biztonságát a cég megbízhatóságát garantáló múltjával, jelenével szavatolja: a társaság jelenlegi alaptőkéje 700 millió forint, a tárgyévben lízingbe adott eszközök nettó értéke: 4 milliárd forint; fő tevékenységünk gépek, berendezések, járművek lízingbe adása. Terveink között szerepel a lízing üzletágon belüli profilbővítés. Szeretnénk, ha **megtisztelné cégünket** bizalmával, s segítené munkánkat befektetésével.”

Végül is hazudni nemhogy a Büntető Törvénykönyv, de még a Tízparancsolat szerint sem bűn.

LX.

- Ha nem tévedek, az illető úriember azóta már újabb vállalkozásba kezdett, mégpedig jelentős vagyon birtokában - folytatja Béla eszmefuttatását.

- Ez valóban így igaz - ámuldozik csillogó szemmel Horváthné -, a Gizi férje azóta zálogházat nyitott.

Evelyn eloltja a villanyt, az, hogy a sötétben mi történik, csak ő tudja, no és a kabin élettelen, de korántsem lelketlen, ódon berendezési tárgyai, melyek a sötétben is éreznek, megérik, ha valami sós és meleg cseppen rájuk.

LXI.

Nem ücsörgünk sokáig a sötétben, nyílik az ajtó, mégpedig Kasóné villájának utcára nyíló ajtaja. A buli véget ért, késő éjszaka, vagy inkább kora hajnal van. Béla, Lukrécia, és Lukrécia barátja: Sándor lépnek ki az ajtón, feldobottak, a buli jól sikerült. Lukrécia autóján hajtanak el, távozóban még visszaintenek az ottmaradt háziasszonynak és Evelynnek. Gépük halk berregéssel suhan el. Evelyn kezdi a lelkizést.

- Mit szólsz hozzá, szalonképes?

- Már hogyan lenne! Bár én észrevettem, hogy itt valami térfáról van szó. Lányom, ha azt hiszed, hogy előttem nem árulja el magát, akkor nagyon tévedsz!

- Hohó, Miss Marple! Gratulálok.

- Olyan tökéletes, első pillanattól fogva gyanús volt. Hiányzott belőle a valóságos vállalkozó mindenféle illúzióromboló rigolyája. Hibátlan elegancia, műveltség, gazdagság és semmi rátartóság, allűr. Szóval?

- Nyelvészprofesszor.

- Jaj, lányom! Mindegy neked, csak bonyolult legyen, mi?

- Hogyan vetted észre?

- Te buktattad meg apa zsebórájával, amivel kiegészítetted a jelmezét. Hogy is gondolhattad, hogy nem veszem észre? És most halljuk, mi ez az egész?!

- Fogadtunk Lukréciaival, Bélát kell kiképeznem vállalkozó-imitátornak, aki ugye nyelvész. Odaköltöztettük hozzám.

- Nem igaz, ti soha nem nőtok fel? Két kislány babázik egy óriási élő babával, beöltöztetik ennek-annak. Ma vállalkozó, holnap esetleg orvos... tudod mit, lányom? Neked inkább papástimamást kellene játszani, azt viszont komolyan!

- Ugyan, anya, érts meg: ez egy egészen izgalmas feladat, kezembe veszek egy emberi lényt és egy egészen más valakit faragok belőle. Lóvá teszem azt a sok unalmas figurát, akik kezdenek néha az idegeimre menni... Becsület szavamra ez a legizgalmasabb kísérlet, amit valaha is végeztem. Kitölti az egész életemet.

LXII.

Béla Evelynéknél a saját kis lakosztályában, fáradtan dobja le magáról a számára túl elegáns volta miatt kényelmetlen vállalkozói göncöket, egykedvűen tesz-vesz a szobában. Felkapcsolja az asztali lámpát, iratait rendezgeti. Éppen belemerül az iratok tanulmányozásába, mikor kopognak. Kényelmes otthoni ruhában Lukrécia kéredzkedik be.

- Isteni volt az alakítás! Azt hiszem, nem lesz semmi probléma a bálon! - úgy tűnik Lukrécia egy cseppet sem bánja, hogy vesztesre áll a fogadásban.

- Ez igazán hízelgő számomra.

- Már annyiszor akartam kérdezni, de még soha nem jött ki a lépés: Jól halad a szótárral? Esténként mindig nagyon sokáig ég a villany. - A lány pupillája kitágul.

- Minden a legnagyobb rendben. Én is nagyon sokat köszönhetek ennek a kis kalandnak, nézze csak! - Béla csillogó szemmel veszi elő a teljes kéziratot. - Egy évtizedes kutatómunka, egy több tanulmányból szerkesztett komplett egész utolsó láncszeme ez... Azt képzeltem a kutatások kezdetén, hogy nagyobb öröm lesz a végére érni; én azonban inkább egy kis fájdalmat, nosztalgiát érzek, olyasmit, mint a honvágy, azzal a különbséggel, hogy már soha nem mehetek oda vissza, ahonnan indultam.

- Talán ez a félelem a végtől, valami befejezésétől hajtotta éppen bele ebbe a kalandba is. És milyen furcsa, nekem úgy tűnik, mintha éppen most kezdődne valami...

Béla rögtön megérti az Evelynre vonatkozó célzást és túl fáradt ahhoz, hogy erővel fojtsa el boldog mosolyát.

- Ugyan, Lukrécia, egész idő alatt az jár a fejemben, hogy mit is keresek én itt e két gyönyörű nő között... Evelyn pedig gyönyörű lány és rendkívüli ember, de nem hozzám való, pontosabban én nem vagyok hozzá való. Belőlem, mint született balfácánból hiányzik a siker képessége, ő pedig egyáltalán nem képes értékelni azt, amit én tudok, tudnék nyújtani.

- De hiszen ez nem így van, Béla, épp' ezen a bulin csavart ujja köré egy nagy halom bumburnyákot...

- Ezt a komolytalan bohóckodást nem illik érvként felhozni! Ez csalás!

LXIII.

Evelyn autóútját követjük, amint hazafelé tart a buli utáni pirkadatkor (a lelkizésnek vége). A kietlen utca kissé lehangoló, borongós hangulatú, túlságosan is üres. Még egy mondatot hallunk az előző helyszínről, Lukrécia és Béla beszélgetéséből; Evelyn nem érzel semmit Béla hangjából, csak a monoton motorbúgást és az ablaktörlő ütemes kattogását hallja.

- Maguk valóban rendkívüli emberek. Evelyn például valójában egy érzékeny lelkű, romantikus-szentimentális alkatú mimóza, egy igazi naiva.

Váratlanul Evelyn elétoppan egy rendőr, elégedett vigyor ül az arcán. Evelyn nagyon jól ismeri ezt a típust. Nem a zsánere:

- A tetves, rohadt, kurva életbe!

Evelyn letekeri az ablakot.

- Jó reggelt!

- Jó reggelt, nézze, nagyon sietek, biztosan talál valamit, ha akar, úgyhogy egyből azzal kezdem: nézze biztos úr, nem rendezhetnék le az ügyet másképp?

- Hát az attól függ, hogy hogyan tetszett ezt érteni.

- Na, ne gusztustalankodjék itt nekem, jóember! Saját zsebbe ötezer elég lesz?

- Nem azt mondom, hogy írassa rám az ingatlanát, de ez az ötezer akkor is nagyon sovány!

Evelyn átad két ötezrest az undorító féregnek és elhajt, a kocsiban még félhangosan dörmög magának:

- Micsoda patkány! Mi a büdös francért kell itt, ebben az országban mindenkinek vállalkozni!?

LXIV.

Másnap reggel.

A napfényes, bőségesen megrakott kerek fenyőfaasztal mellett Lukrécia és Béla ülnek. Az asztal pazar: ropogós péksütemények, vékonyra szeletelt szalámik, kolbászok fatálakon; kockás vászonkendővel kibélelt vesszőkosárban vékonyra szelt kenyér; vidáman ugrándoznak a kész pirítóskenyerek az automatából; melegszendvics serceg a sütőben; kerek, burával

lefedett sajtótálon válogatott finomságok; a gyümölcscentrifugából folyik a friss narancslé; dzsem, margarin, teavaj, házi lekvár, hideg kacsaszír és újhagyma; finom hosszúkávét illatozik; bronz színű Earl Grey tea gőzölög az üvegkancsóban. Ennek megfelelően a jókedv is adott. Béla és Lukrécia beszélgetésébe kapcsolódunk be, éppen Lukrécia hitetlenkedik.

- Kicsoda? Viktor László, a Casablancából?

- Igen, bizony, ő a nagybátyám.

- Ez nem lehet igaz!

- Dehogynem! Úgyhogy a szentimentalizmus magamtól sem áll távol, genetikus okokból kifolyólag.

(Béla tényleg a Casablanca című méltán világhírű filmből ismert Viktor László unokaöccse, a családnak azonban semmi köze napjaink gyönyörű és sikeres pop énekesnőjéhez, aki ugyanezt a nevet választotta magának. - ZL)

Nyílik az ajtó, megérkezik Evelyn; kicsit ideges, a kezdődő migrén jegyeit viseli magán.

- Szép jó reggelt! - üdvözlik szinte egyszerre a jóízűen falatozók.

- Gratulálok, Béla, nagyszerűen viselkedett!... Különösen ami a kis Fruzsínát illeti.

Evelyn becsapja az ajtót és kimegy, rá sem bír nézni a reggelire, meg aztán minek is megenni, ha jön a migrénes görcs, úgy sem marad meg benne semmi.

LXV.

A megmérettetés napja közelít. Kinek így, kinek úgy.

Dr. László Béla magabiztosan rója Budapest utcáit, lehet, hogy már magabiztosabb is mint kellene. Egy bank előtt csencselők állítják le.

- Change money? Marka, dollar? He?

- I beg your pardon? - értetlenkedik Béla, a frissen lett nagymenő.

- Change money?

Béla egy igazi úriember legőszintébb segítőkészségével terelgeti az „üzletembert” egyenesen be a bankba. „Itt aztán lehet pénzt váltani dögivel.”

Majdnem megverik.

LXVI.

Márkot látjuk a már ismerős hálószeroban. Zilált öltözkézből és a feldúlt berendezésből láthatjuk, hogy ismét egy „nőgyet rendezett el”, most azonban egyedül van és unatkozik. Kezében egy kiégett, normál méretű villanykörte, tűnődve szemlélgeti, szorgolgtatja, talán saját kiégettsége miatt foglalkoztatja ennyire, nem tudni; vagy talán a tudás fájának gyümölcsére emlékezteti?...



9. számú ábra

LXVII.

Bélát látjuk az egyetemen, ahonnan hónapok óta „alkotói szabadsága” miatt távol van. Elegáns „jelmezében” itt sem ismerik fel. Nosztalgiazik. A folyosókat rója, a könyvtárban sárgult lapú kódexek gerincét simogatja a könyvespolcon. Léptei súlyosakat és visszhangzóan koppannak a márvány padozaton. Magában pedig saját előadásainak mondatai visszhangzanak:

„Tekintve, hogy a különböző nyelvek szavai az adott nemzetek gondolkodási sémáinak építőkövei, nagyon sok általános érvényű következtetés leszűrhető abból, ahogyan a nemzetek használják szavaikat. Ezen jelenségek mélyreható magyarázata - saját elemzéseim szerint - messze túlmutat az egyszerű véletlen, vagy a történelmi hagyományokon. Pszicholingvisztikai törvényszerűségek állnak a háttérben.”

A diákok egykedvűen kerülgetik az egyetem folyosóján a furcsa, néma idegent.

LXVIII.

Evelyn „behajtócégekkel” tárgyal irodájában. Van, aki nem akar fizetni, a bírósági útvesztőket pedig szívesen kikerülné a cég. Egyébként is a túlzott törvénytisztelést valami olyasféle furcsa jelenségnek tekinti, mint azt a magatartást, amikor az autóvezető a szaggatott vonalon is csak úgy mer áttérni a másik sávba, ha a művelet közben a kerék nem érinti még a szaggatott fehér csíkokat sem. Evelyn éppen kikíséri vendégét. Ez a mostani egy úgynevezett „soft” cég.

- Ez minden? - túlzás lenne elégedettnek titulálni Evelyn hangját.

- Megtudtuk a titkárnőtől az eltitkolt bankszámlaszámokat; nagyon ravaszok voltunk, egy üveg bor és egy csokor virág fejében. Minden erőszakot mellőztünk.

- Igen, igen, ezt már mondta.
- Tudja, Kasó kisasszony, nekünk családkunk van, ugyebár...
- Na, viszontlátásra.
- Viszontlátásra... ja igen, a megbízási díjat ugye át tetszenek tudni utalni időben!?
- Nyugodjon meg, nem kell a nyakunkra behajtókat küldeni... maguk saját erőből is megoldják.

Az úr kényszeredett vigyorgás kíséretében távozik, sőt nevet, de nem találja viccesnek a dolgot.

LXIX.

Ifj. Horváth Márk igen szorult helyzetbe került. Ez a tudás fájának gyümölcséből szakajtás nem úgy sült el, mint ahogy ő azt eredetileg szeretne volna. Hogy hogyan, s miért, az most nem érdekes, mindenesetre a kiégett villanykörte beszorult a szájába; sehogyan sem tudja kiszedni.

Bár tudom jól, csábító a dolog, mégsem ajánlanám a kedves olvasóknak, hogy kipróbálják a dolgot. Ha jót akarnak, higgyék el: ha a villanykörtét sikerül is valahogy a szájba betuszkolni, kivenni mégis lehetetlen!

Márk mindenesetre nem olvasta ezen intelmeket, s most magára vethet. Szegény pánikban próbál megoldást keresni. Először a telefonnal kísérletezik, de a hívott fél (egy dekoratív cicababa, ölében egy hasonlómód dekoratív, fényes szőrű, rozsdabarna kandúr cica) bizony egy mukkot sem ért a mammogásból, üvöltésből és értetlenül leteszi a kagylót.

LXX.

Béla ezalatt az utóbbi időben kissé elhanyagolt albérleti szobájában az ellankadt növényeket öntözgeti. Hozott ajándék tücsköket is Sándornak, a kaméleonnak. Sokáig nézegeti hulló barátját és elhagyott legénylakásának porlepte bútorait. Sándor szépen berendezett terráriusmának kicsit kókadt levelű növényei között a tücskök vidáman ciripelnek La Fontaine meséjét egyben a messzeröppent gyermekkort idézve. A tücskök - ellentétben velünk, emberekkel - zseniálisak a közvetlen veszély fel nem ismerésében és életük utolsó pillanatáig képesek vidáman muzsikálni.

Tudnak valamit, amit mi nem tudunk. Úgyhogy, ha egyáltalán szó volt itt valaha bármiféle „gyümölcssevésről”, akkor sokkal valószínűbbnek tűnik, hogy az első emberpár a Nemtudás Fájáról szakított „gyümölcsöt” ette meg.

A kicsit szorongó Béla irigyli is a tücsköket, bár Sándor lassú, kimért és céltudatos mozdulatait figyelve, valamint tudva, hogy a kis hullőnek milyen villámgyors fegyver rejtezik szájában, semmi oka nincs az irigykedésre.

LXXII.

Evelyn ezúttal két felnyírt hajú, marcona bodybuilder küllemű figurával tárgyal, akik készséggel terjesztik elő ajánlatukat:

- Kedves kisasszony, mi ötvenezer forintot kérünk minden levágott ujj után jutaléknak. Ezért az összegért a kérdéses ujjat megküldjük (szívhez szóló fizetési felszólítás kíséretében) az adósnak. Háttha még vissza tudja varratni. Hü, hü, hü... A postaköltséget természetesen ön állja, a pénzt pedig előre kérjük.

Evelyn meg sem mer szólalni.

LXXIII.

Ifj. Horváth Márk, a sima modorú szoknyapecér, a női nem ravasz és gátlástalan szakértője, egyben a mama kedvence, s mint ilyen gyakorta Pibi-Pubinak szólítottatott gyermek most szájában villanykörtével, gondterhelt ábrázattal utazik a buszon és szedi sietősen a lábát Budapest terein, utcáin. (Csak azért nem megy autóval az aktuális barátnőhöz, hogy a történet humorosabb legyen.) Az utca népe félelemmel vegyes csodálattal bámulja a szétfeszített szájú, gondterhelt férfit.

A cicababa viszont alig bírja abbahagyni a röhögést azt követően, hogy meglátja Márkot az ajtajában körtéstől. Jó időbe telik, mire rájön, hogy az úgy véresen komoly.

LXXIV.

Lukrécia, úgy tűnik, érdekli a pszicholingvisztika.

- A pszichológia is ennyire erőssége, vagy inkább a nyelvészetben mozog otthonosan?
- A két dolog teljesen különböző természetű: a nyelvészet óriási tudásanyag, rendkívül sok információ és logikus gondolkodás, elemző-, összehasonlító készség, lényeglátó képesség; a pszichológia viszont tehetség, empátia, fantázia, szerencse és a biztos mozgás képessége: intuíciók, megérzések, sejtések feltérképezhetetlen birodalmában. Szóval a pszichológia: művészet, a nyelvészet: tudomány.
- Lenyűgöző, amiket mond, ugyanakkor félelmetes is.
- Hogyhogy?
- Olyasmiket mond, amiket mi még csak nem is sejthetünk! Biztosan a vesénkbe lát!
- Tartok tőle, hogy Lukrécia kisasszony összetéveszt engem egy urológussal!

LXXV.

A megkönnyebbült Márk és a cicababa száll be egy taxiba a körzeti orvosi rendelő előtt. Mindketten megállás nélkül röhögnek. Márk alig tudja elmondani a címet. A sofőr megértően mosolyog és a következőket gondolja: „fiatalság, bolondság”, meg: „haj-haj, az ifjúság gyönyörei és bűnei”. Ebből is látszik, hogy nem ért semmit az egészből. A fiatalok megszánják a tudatlan embert.

- Szóval az történt, hogy beszorult a számba ez a villanykörte - ennél többet nem lehet elmondani extatikus röhögés közben.

- Na, ne izéljen már!

Közben megérkeznek Márk lakásához, a számla kiegyenlítésekor a taxisofőr megkapja ajándékba Márktól a villanykörtét.

LXXVI.

Amíg a taxis eltűnődve nézegeti az extra borraivalót, a taxi orra előtti kereszteződésben áthajt előttük egy ütött-kopott Trabant (magyar fordításban: „útitárs”). Valami baj van az alapjáratl, túl hangosan bög a motor, legalábbis a minimális sebességhez képest. Mintha tövig lenne húzva a szivató. Béla vezet. Most már értjük mi a baj az alapjáratl. Bélát értelem-szerűen nem zavarja, hogy nincs minden rendben a vezetési stílusával, tudja magáról, hogy nem egy Lauda. Ráadásul bömböl odabent a magnó, nagyon jól érzi magát, hangosan és kicsit hamisan füttyöréshi együtt a hatvanas évek Bee Gees slágereit a Gibb fivérekkel: „Massachusetts”. Kasóné sokatmondón bólogatva és mosolyogva tanúja a jelenetnek.

LXXVII.

A taxisofőr lakásában vagyunk, egészen pontosan a konyhában. Az edények széléről le-pattogzott a zománc, a gáztűzhelyen kifutott tej odakozmált nyoma, lelógó sarkú, hímzett terítő az étkezőasztalon, mely asztal széléből a házigazda étkezéseket követően le szokott kanyarítani egy-egy fogpiszkálóra való szilánkot kedvenc bicskájával, melyet mindig magánál hord.

A sofőr még mindig delejezetten figyeli a nevezetes villanykörtét. Eközben a rádióban a hírolvasó bemondó ünnepélyesen jelenti be a hírek legvégén, a „hazai színes hírcsokor” keretében:

„Hosszú évtizedek után, ismét operabál Magyarországon!”

LXXVIII.

Az opera épülete fényben ragyog; az ünnepélyes hangulatot a patinás épület csillogó pompája emeli a hétköznapi budapesti polgár örömnívója fölé. Az ötszáz kicsavározott szék helyébe szerkesztett versailles-i bálterem méretű táncparkett mindenre készen várja ördögeit. A kerin-gő méltóságteljes akkordfűzései a „boldog békeidők” fenséges hangulatát idézve szüremlenek ki az utcára, ahol a szájtáti egyszerű nép fancsalin kíváncsiskodva figyeli a „nagyburzsoázia” pöffeteg bevonulását a „közélet legrangosabb találkozójára”. Egykori operabálok mindenkori fővédnöke: József főherceg csóválja fejét - alátekintve. (XIV. Lajosról nem is beszélve, aki tulajdonképpen az egész báli hóbelevancot eredetileg kiagyalta.)

A frissen kitermelődött hazai sznob és újjgazdag réteg is teljes létszámban képviselteti magát a rendkívüli eseményen. Hostessek, táncosok, elsőbálozók hófehér ruhában, miniszterek, meghívott sztárok, színészek, nagykövetek, diplomata és a közélet egyéb szereplői nyüzsg-nek a termekben (mindenki szigorúan „abszolúte” magánemberként). Összesen háromezer

vendég sompolyog az opera ünnepi díszbe öltöztetett folyosóin; kétszáz pincér; ötven szakács; kétszáz táncos, zenész, énekes keresi kegyeiket. A WC-ben nincs előre bekészített fűrészporszláda (leszállópálya a „búvárborhoz”), ez itten kérem nem valami koszvadt gólyabál, hanem előkelő vigasság.

Rolls Royce érkezik egy harmadrangú sztárral (a „burzsoázia” ennek is nagyon örül, hiszen „nicsak” látta a TV-ben egy szappanoperában). Opera - opera: szappanoperabál. Alig több, mint száz esztendeje még az operabál fő eseménye az volt, amikor a korabeli nagypolgári Budapest Jókai Mórt köszöntötte fél évszázados írói pályafutása okán.⁶ No, mindegy! Vakuk villannak, újságírók sürgölődnek, settenkednek (ki-ki vérmérséklete és lehetőségei szerint), ékszerek csörögnek, csillannak, TV kamerák pásztázzák a vendégsereget, szóval igen nagy a hajcihő.

Vinkó József, a televízió exkluzív partykról tudósító riportere jelentkezik be a TV nézőknek. Mi mindezt a helyszínről látjuk.

- Köszöntöm önöket, kedves nézőink, innen az Operabálból! Ismét operabál Magyarországon, 62 év óta először, idén, 1996-ban. Arra biztatom a kedves nézőket, hogy bátran csatlakozzanak (velünk együtt) ahhoz a nyolcvan pár elsőbálozóhoz, akik négy hónap felkészülést követően most a táncparkettre lépnek, hiszen csaknem valamennyien - még ha csak átvitt értelemben is, de - elsőbálozók vagyunk. Ellentétben a hatvankét évvel ezelőtti eseményekkel, ezúttal bevonul a bál a TV nézők millióinak otthonába is. De nézzük most az elsőbálozók bevonulását Csajkovszkij Anyeginjére!

Vinkó Józsefről elfordul a kamera, az elsőbálozók fegyelmezett sorait látjuk: bájos ifjú hölgyek és elegáns ifjú urak teszik meg a bál-megnyitó első, történelmi lépéseit. Apró ráncokkal törnek a feketén csillogó, finom bőr cipők. A TV riportertét ezúttal nem látjuk, csak kommentárját hallgatva figyeljük az elsőbálozókat.

- A hazai operabálok hagyományainak kezdete visszavezethető egészen azokhoz a régi hagyományokhoz, mikor Johann Strauss hódította meg hangászkarával Pestbudát...

A kép és a hang olyan váratlanul és hirtelen szakad félbe, mintha egy láthatatlan kéz kapcsolná ki a TV készüléket.

LXXIX.

Evelyn, Béla, Lukrécia és Sándor (persze nem Béla kaméleonja) megérkeznek a bálra. A hölgyek gyönyörű nagystélyiben, az urak kifogástalan szmokingban vannak; ezúttal a csokornyakkendő is úgy áll picike gallérok alatt, mint ahogy az a „nagykönyvben” meg van írva. Széles, bíbor bársonnyal fedett lépcsőkön jutnak fel a ruhatárig, ismerőseikkel a helyzethez illő méltósággal, ünnepélyességgel, de azért kellő felfokozottsággal is köszöntik egymást. A hölgyek a puszi-puszi közben kíváncsiskodva, irigykedve méregetik egymás „királynés” uszályait. A ruhák már régen elvesztették funkcióikban rejtőző lényegüket, hivatkozónan ékeskednek megtestesült göggé degenerált valójukkal.

Béla persze nem ismer senkit, a bemutatkozásokat követően hosszú, kutakodó pillantásokat kell kiállnia, főleg a hölgyek részéről.

⁶ Egészen pontosan 1894-ben.

Az Evelynéket távolról szemlélők között feltűnik Fekete Gusztáv is, tekintete, mint a döghúsról lelt keselyűé.

Pár pillanattal később Bélát és Evelyn-t szemből kukkantjuk meg, épp' amint betoppannak a nagy bálterembe; a keringő (a Denevér híres, elsőprő lendületű darabja) hangzik fel. [A zene, amit mi hallunk, az nem a bálon eredetileg hallható zene, hanem az Orchester der Wiener Volksoper prima interpretációja - ennyi előnyünk igazán lehet a bálozókkal szemben, nekünk egyszerű olvasóknak. - ZL] A bálteremben nagy a zsebzés, a nagy alkalmat most igyekszik mindenki kihasználni: itt a lehetőség fellépni a világot jelentő deszkákra, ezúttal ehhez nem kell nagyszerű színésznek lenni, az eljátszandó szerep is egyszerű és kényelmes.

Evelyn és Béla csillogó szemmel gyönyörködik a táncoló forgatagban; mindketten nagyon szépek.

- Mi a véleménye, kedves Béla?

- El vagyok ragadtatva. Milyen felemelő érzés grófok, lovagok, hercegek, őrgrófok között, ilyen nagyszabású, szinte már „békebeli” mulatsággal tenni meg az első lépéseket a polgári világ felé, feledve a kinti ordas világot, a sok rissz-rossz professzort, éhenkórász poétát és egyéb szerencsétleneket, itt a közélet legrangosabb találkozásánál...

- Az ironizmus nem volt tananyag, az ezirányú ismereteket nem fontos felvonultatni, hacsak nem szándékosan törekszik arra, hogy elveszítsük a fogadást.

- Valóban nem volt tananyag, pedig a legtöbb leckét talán éppen ebből kaptam.

- Na, jó, igaza van, néha túllöttem a célon, de ma este felejtünk el mindent, érezzük jól magunkat!

- Rendben van, akkor javaslom, hogy igyunk meg a „béke-pezszt” és miközben a polgári világ felé lépked itt mindenki, tegyük meg mi is az első lépéseket az étkek és az italok felé.

„Rendjén is van ez így!” - nyugtázzák az opera egy egészen különleges páholyában egymás között a régi, nagy idők operabáloinak nagy tanúi: Márai Sándor és Krúdy Gyula.

LXXX.

Amíg Evelyn és Béla a büfé felé haladnak, mi belehallgatunk ifj. Horváth Márk és egy ismeretlen üzletember beszélgetésébe. Márk és újdonsült ismerőse már a büfében van. A bál mixere a tizenkét fő koktél mellett egy-egy kedves vendégek személyére szabott különlegességeket is kever; most éppen a Sissy fantázianevűt lögybőli acélosan csillogó shakerében, hamiskásan csillogó szemel. (Smirnoff vodka, sárgabarack-kompót, malibu kókusz likőr, ananász juice, kevés tejszín.)

Ahogy ez a vállalkozói szféra nagy eseményéhez illik, épülnek a kapcsolatok. Az urak kapcsolatépítés közben már enyhén kaptosak, vidám pezsgőbuborékok táncolnak neuronjaik finom szövésű hálójában. Márk egy köztudomású és hírhedt üzleti balfogást kíván élesen pellengérezni, még hozzá egyre nagyobb lendülettel:

- Az ilyen cégvezető nem lehet normális!

- Valóban?

- Ez teljesen hülye, esztelen barom...

LXXXI.

Hirtelen prof. dr. László István Endre (mint kiderült a legendás Viktor László testvére) szegényes otthonában vagyunk. Egy talán már csak a hírközlési múzeum tárolóiból ismert klasszikus fekete-fehér „Orion” készüléken keresztül látja az öreg a báli eseményeket. A TV mellett ott ékeskedik egy 1959-es „világvevő” rádió hatalmas zöld „varázsszemmel”, még feleségének vette jegyajándékként. Az öreg csak félig-meddig figyeli a nagyvilág eseményeit, mivel éppen késői vacsoráját készül elkölteni és most inkább azzal van elfoglalva. Egy kicsit foltos terítőt rak hevenyészetten az asztalra (nem baj, a sötétben kevésbé látszanak a pecsétek), kiszalad a konyhába evőeszközökért. Eközben Vinkó József tűnik fel ismét a képernyőn; így, fekete-fehérben és ilyen kicsi, használt képcsövön keresztül valahogy torzabbnak tűnik az egész helyszín, a képernyő szélén szabályosan görbék az épület falai.

- A gasztronómia-történeti szakértők megállapításai szerint - állítja a riporter - Ferenc József koronázási lakomája óta nem volt ilyen színvonalú vacsora Magyarországon. A feltálalt étekhez a kiváló szakácmesterekből álló hatalmas stáb százhetven kilogramm libamáját, százötven kilogramm lazacot, nyolcszáz kilogramm özgerincet, negyven kilogramm kaviárt használt fel...

A professzor jóízűen harap egy nagyot a kopogósra száradt, kicsit avas, de annál finomabb kolbászból. Fittyet hány a koleszterinre; nem nagyon tehet mást.

- A bál rendezvényeiről, eseményeiről egyébként több száz újságíró készít naprakész tudósításokat, fotókat - folytatja a riporter a TV-ben. - A különleges szerkesztőség másfél óra alatt elkészíti a báli újságot, melyben a vendégek még az este folyamán viszontláthatják magukat, így a hamarosan megválasztásra kerülő bálkirálynő és a bál lovagja is. A bálkirálynő gyémántokkal kirakott smaragd gyűrűt kap tizennyolc karátos arany foglalatban, míg a bál lovagjának díja ékköves nyakkendő.

Egy pillanatra feltűnik előttünk a képernyőn látható forgatagban Evelyn és Béla.

LXXXII.

Evelynt és Bélát már a báli helyszínen követhetjük nyomon. Pezsgővel koccintanak. A különösen ínycsiklandó étkeket közéről gusztálhatjuk. Sajt-tekercek friss zöldségekkel; vékonyra szelt füstölt sonka majonézes, zöldséges töltelékkel, gusztusosan zellerrel díszítve; egy széles, fedett, alulról borsesz izzóval melegen tartott ezüst tálban apróra tekercselt kapros, tejszínes töltött káposzta; jégkockák között hidegen tartott edényekben hatalmas szemű, sós, orosz kaviár; hideg libamájszeletek savanyú káposzta körettel; paprikával töltött ecetes olajbogyó saláta; egy másik asztalon fagylaltok, édességek, martini cukorba mártott szélű poharakban.

Feltűnik Fekete Gusztáv.

- Fölgyullad a fény és bevilágítja az ébredő polgári világot... Szervusz Evelyn, drágám, de örülök, hogy látlak; és hogy te milyen csinos vagy: nincsen rá szó, nincsen rá fogalom!

- Szervusz, igazán nagyon kedves vagy. Engedd meg, hogy bemutassalak László Bélának. A MANAGEMENT WEST 2000 Részvénytársaság elnök-vezérigazgatója. Torontóból érkezett köreinkbe.

- Örvendek - kezdi nagyon előzékenyen, ahhoz képest pedig, amilyen komoly rangban lévő embert alakít, egyenesen megnyerően Béla -, már nagyon sokat hallottam önről.

- Hát még én hogy örülök! Persze magam nem büszkélkedhetek ilyen hatalmas céggel, csak egy kis kft-m van.

Mivel Béla nem tiltakozik a „hatalmas cég” jelzős szerkezet ellen, Gusztáv nagy ravaszul elkönyveli magában, hogy sikerült kinyomoznia: a MANAGEMENT WEST 2000 Rt. bizony egy hatalmas cég. Aki már ennyire ravasz az ilyen esetben gyakorta elmulasztja még azt is, hogy utána nézessen a bíróságon a cégadatoknak.

- Tudja, kedves fiatalember, az a forma, amiben én a vállalkozásom jövőjét elképzelem - vág bele Béla rögtön a célfeladat megvalósításába, ahogy az egy célratörő profitól el is váratik - mindenképpen helyi ismeretekkel rendelkező, tehetséges üzletembereket kíván.

- Érdeklődéssel hallgatom! - csípjük rajta Gusztávot ez egyszer azon, hogy nem hazudik (lehet, hogy ezen veszt rajta?).

- Alapelvem a komoly nyereség melletti szerény adózás és mindez a lehető legteljesebb legalitással, jogállami keretek között. Diszkrét, ugyanakkor hathatós trükkökre van szükségünk, nem pitiánerkedhetünk! Félre a meghamisított útnyilvántartásokkal, a fiktív költségekkel!

- Félre - feleli minden meggyőződés nélkül Gusztáv, aztán azért hozzászól: - Na, ez az, ami lehetetlennek tűnik számomra... Mármint a teljes törvényesség.

- Igen, ez a helyes kifejezés: „tűnik”. De nem az!

- Ah....

- Off-shore! - mondja ki végül Béla a varázsigét, melynek tulajdonképpen az igazi tartalmával még mindig nincs teljesen tisztában.

LXXXIII.

A büfé egy egészen más pontján közben Márk teljesen belemelegedett a gyalázkodásba; kipirult arccal ecseteli a kipellengérezni óhajtott üzletember párját ritkító silányságát. Lassan kifogy a jelzős szerkezetekből:

- ez, ez egészen egyszerűen egy, egy majom!

- Valóban ez lenne a véleménye rólam? - fedte fel végül kilétét Márk előtt partnere, sarkosan cáfolva rá arra, hogy nem mindig jobb későn, mint soha.

- ja, ja, ... szóval én... egészen másképpen gondoltam! Nem úgy majom!

A pokol tüze sem igazi lángokkal éget.

Márk tűzpirosan izzó orcájának színe szinte minden átmenet nélkül mosódik egybe az épp e pillanatban az ünnepi közönség színe elé lépő operadiva vérvörös bársonyának színével. Az ünnepelt sztár nagy ováció közepette kezd bele a My Fair Lady egyik szép melódiájába: „Ma éjjel táncolnék...”

LXXXIV.

Váratlan fordulat. A operabál helyszínétől több kilométernyi távolban óvatosan nyílik az ügyeletes orvos rendelőjének ajtaja. A félénken és kétségbeesetten belépő taxisofőr szájában ott éktelenkedik a villanykörte. Zsebéből kilógva szomorúan fityeg egy kulcstartóra szerkesztett, megkopott görényfarok.

LXXXV.

Visszatérve a bálba elégedetten nyugtázhatjuk, hogy Evelyn és Béla felszabadultan és jókedvűen latolgatják esélyeiket Gusztávnál.

- Béla, maga szerint bekapja a horgot?

- Igen, szerintem határozottan igen. Egyébként mi volt az a második számlaszám, amit megadtunk neki apa számlája mellé a második részlethez?

- Az adóhivatal számlaszáma. Gusztáv talán még egész életében nem utalt át oda ekkora összeget. Több millió forint adóelőleg, szegény, ha rájön!

Mindketten tréfásnak találják a dolgot, így aztán jót kacagnak.

LXXXVI.

Gusztáv kegyetlen vívódásának lehetünk tanúi: nehezen tudja rávenni magát, hogy azt a temérdek pénzt kockára tegye, ugyanakkor az új, szép reményekkel kecsegtető lehetőséget sem kívánná elszalasztani. Gusztáv szemén keresztül látjuk a báli eseményeket. E szűk látóköri, idegesen kapkodó optikán átszűrődik, amint Béla elegánsan tárgyal más üzletemberekkel, táncot lejt Fruzsínával és más hasonszőrű leányzókkal (suhognak a drága selymek, szinte érezzük a parfüm-illatot), tanúi vagyunk pezsgős koccintásoknak, felhőtlen kacagás közepette lenyelt falatoknak, kézcsókoknak, határozott vagy éppenséggel tartózkodó kézfogásoknak.

Gusztávot követve tépelődésének rögzös útján meghallunk ezt-azt magunk is a báli forgatagban. A báli közönség illusztris tagjai intelligenskedéssel álcázott sületlen közhelyeket pufogatnak; a nagyon illusztrisak a TV-nek nyilatkoznak, a kevésbé illusztrisak egymással beszélgetnek fennhangon ilyesmiről, a legkevésbé illusztrisak pedig csak magukban gondolják mindezt, vagy ehhez nagyon hasonlókat: „Kulturális szempontból fontos, hogy Budapest báli város legyen,... mindez beépül a régi polgári kultúrából mai értékeinkbe identitásunkat markánsan meghatározó kulturális értékként... stb. stb...”

Időnként Gusztáv saját maga tépődő, aggodalmaskodó ábrázatát is megpillantja a bálterem falain felfüggesztett tükrökben. Egyszer-másszor hallótávolon belül férkőzik és elcsíp egy-egy félmondatot a bebiflázott közhelyekből: „Tanulj a lebukottaktól!”, „Egy trükköt lehetőleg csak egyszer csinálj, de akkor nagyon!”, „Csak az a kiskapu a jó kiskapu, amelyen át is lehet menni!”

Egyébként Evelyn is elkápráztatja Béla briliáns viselkedése, nagyszerűen érzi magát Béla társaságában, mint színlelt partner, talán túlságosan is élethűen alakít. Őszinte lelkesedéssel dicséri meg partnerét színészi teljesítményéért.

- Béla, egyébként maga nagyszerűen viselkedik, igazán büszke lehetek magára. Az ujja köré csavart mindenkit.

- Oh, igazán nem tesz semmit. Csupán egy kis intelligencia kérdése az egész: az új helyzethez történő alkalmazkodás képessége pusztán a belátás lehetőségére hagyatkozva. Ami pedig az ujj-köré-csavarást illeti, nos, az magának, Evelyn, sokkal jobban megy! - kézcsók és a bókoknak még nincs vége! - Ciprus, vagyis az ókori Kiproosz királya: Pygmalion sem nyúlhatott értőbb kezekkel a hófehér elefántsonthoz (kifaragván belőle a gyönyörű Galateát), mint ahogy maga bánik az emberekkel.

Egy hosszú, árulkodó pillantás közben felcsendül a gyertyafény keringő és egy nagyon érzéki táncjelenet következik, amolyan mozivásznon még nem annyira, de olvasva már igencsak nyálas, csöpögős, szirupos valami (elnézést - ZL): A bálteremben a fények elhalványulnak (igazodván a zene hangulatához), meghitt, romantikus jelenet bontakozik ki Evelyn és Béla kettőseből. A mozdulatok bőven felérnek egy szerelmi vallomással. Béla még az egyébként angolkeringő esetében megszokott, bizalmas közelségnél is jobban magához öleli Evelyn, jobb lába a fordulóknál a lány combjai közé csusszan; ütemre, de kisebbeket lépve mintha lassabbak lennének mozdulataik; Béla néha „fogásváltás” ürügyén megsimogatja Evelyn ruhán is átütően forró testét. A báli közvélemény is hamar levonja a konzekvenciákat és megfogalmazza álláspontját: Egy ismeretlen úr megjegyzi:

- Nézzenek oda, Evelyn kisasszony beadni látszik a derekát! - a másik ismeretlen úr is osztja a véleményét és hozzáteszi még:

- Szívesen lennék a szerencsés fickó bőrében!

A Horváth család egészen másképpen látja a dolgokat, Horváthné Fruzsina korholja:

- Lányom, hát szedd már össze magad! Nem látod, hogy mit művel Evelyn! Micsoda szerencsétlenség vagy te, Istenem! Egy feminista lecsapja a kezéről ezt a kiváló fiatalembert!

- De mama, én igazán mindent megtettem! - zokogja Fruzsina, ami módfelett felingerli Márkot:

- Hagyd már abba, te szerencsétlen!

- Hallgass! - sziszegi a mama. - Nem gondoltam volna, hogy ez az Evelyn ilyen közönséges tud lenni, a kis ribanc! Bezzeg ti itt tébláboltok a mamátok szoknyája körül, megáll az ész!

A zene véget ér, Evelyn és Béla a tánc öleléséből nem engedik el rögtön egymást. Béla nagyon merész akcióba fog és diszkrétan elhelyez egy csókot Evelyn bal vállgödrében. A nő megborzik, előnti a forróság, cserbenhagyja híres-hírhedt riposzt-osztó képessége, mely oly annyira félelmessé tette a szoknyapecérek előtt. Ismét egy nagyon hosszú pillantás következik, mely esetlegesen még egy csók ígéretével is kecsegtet. A lehető legrosszabb pillanatban jelenik meg Gusztáv, akit - ezek szerint - megérzései a kicsit szokatlan helyzetben nem a megfelelő irányba vezetnek.

- Béla

- Tessék!

- Elfogadom az ajánlatát! - így kerekedik felül az üzleti agresszivitás a minimálisan szükséges óvatosságon.



10. számú ábra

- Remek! Hát idefigyeljen, jó barát, a nagy üzlet a WC csészében van!

- Csakugyan?

- Mégpedig azért, mert egy új rendszerű csatlakozó hálózat bevezetése folytán egy éven belül Európa összes WC kagylója le lesz cserélve.

- Fantasztikus!
- De el ne árulja senkinek, ha jót akar magának!
- Nem én, a világért sem.

Mi azért nagyon jól tudjuk, hogy nemhogy az egész világért, de annak egy egészen picike hányadáért: néhány kilopond bankóért már elárulná, de most, amikor nyugodtan tehetné, nem fogja. Bizony sok van, mi csodálatos...

LXXXVII.

Kedves olvasók! Elérkeztünk a szerző kedvenc jelenetéhez.

A zajos bálterem egy félreeső zugában egy hamvas bőrű elsőbálozó és ifjú lovagja ücsörögnek. Az „identitás”, az „értékteremtő báli kultúra” és más efféle ökörségek eszükbe sem jutnak. Szemlátomást megszűnt számukra a külvilág.

LXXXVIII.

Időközben az orvosi rendelőben „megszületett” a villanykörte. A taxisofőr megkönnyebbülten emelkedik fel a vizsgálóasztalról. Izzadt hajtincsei homlokára tapadnak, az arca kipirult, sajgó állát simogatja. A doktornő energikus lendülettel töri össze a villanykörtét.

- Mára elég volt ennyi!

LXXXIX.

Fekete Gusztáv lelkesedéstől kipirultan, izgatott hevességgel belecsap Béla tenyerébe.

Magasba emelkedve a báli forgatagot látjuk, mint olyan nyüzsgő kast, melyben millió és egy hasonló üzlet köttetik ezen varázslatos éjszakán. Gyorsan, szinte mint a lepke: szállva végigpásztázunk a bál közönségén, a zsöllye helyén épített táncparketten keringőzőkön, a büfékben ácsorgókon, a páholyokban társalkodókon. Szemük, mint a TV közvetítés kamerája végül megállapodik Vinkó Józsefen, aki a báli vígassággal a háttérben búcsúzik a TV nézőktől.

- Alles waltzer!

XC.

Prof. dr. László István Endre ténylegesen a TV képernyőjén keresztül látja a báli közvetítés záró képsorait, Vinkó József befejezi mondókáját.

- Remélem jól szórakoztak, a viszontlátásra!

Az öreg professzor kikapcsolja a készüléket, lefekvéshez készülődve a sötétségben motoszkál még egy kicsit, öreg kakukkos órája (rég, szebb idők idézve) barátságosan ketyeg.

XCI.

A bál másnapján verőfényes napsütésre ébrednek Evelyn villájának hölgy lakói; puha, kényelmes, illatos ágyneműkben forgolódnak jóízűen, majd felkelvén kellemesen lenge, meleg kelmékben indulnak kissé másnaposan reggelizni. A reggelinél ismét „tejjel, mézzel folyó Kánaán”. Evelyn még félig alszik, mikor a folyosón összefut Bélával, aki a báli események hatására kicsit felvillanyozottabb és talán ezért is kevésbé másnapos. Bizalmasan, tegeződve köszönti Evelynnt. (Mi a tegeződésen egy kicsit meglepődünk, de aztán napirendre térünk fölötte: Béla biztosan nem tenné, ha valamiféle titokzatos megállapodás nem lenne mögötte.)

- Szervusz, Evelyn, szép jó reggelt! - Evelyn értetlenkedve néz rá.

- Jó reggelt, mi lelte magát? Na, jöjjön reggelizni, ne ácsorogjon itt olyan bambán!

Béla e nem várt ridegségtől leforrázva megy vissza a szobájába.

Pár perccel később a hölgyek - a szokás szerint roskadásig rakott reggeliző asztalnál - kissé megrökönyödve látják, hogy Béla kissé(?) komoran, útrakész szerelésben ácsorog.

- Jó reggelt, Lukrécia!

- Jó reggelt, Béla, mi van magával?

- A tanfolyam befejeződött, megtanultam, hogy hogyan kell vállalkozni legalábbis színleg. Úgyhogy, kedves Lukrécia kisasszony, elveszítette a fogadást, sajnálom. Tudom mi a különbség egy bölcsész és egy vállalkozó között. Arra is rájöttem, hogy nem abban van elsősorban a különbség, ahogy viselkedik, hanem abban, ahogy vele viselkednek. Az nem tesz különösebben boldoggá, ha lóvá tett szerencsétlenek tekintenek fel rám vélt üzleti sikereim miatt; én azt szeretném, ha nemcsak Lukrécia kisasszony venne igazán emberszámba....

Evelyn megelégteli a szónoklatot, úgy gondolja (rosszul) hogy egy kis határozottsággal lehűti a sértődött kisfiút.

- Na, ne önérzeteskedjék itt nekem, tessék, üljön le és fogyassza el velünk a reggelit, aztán mehet Isten hírével. Egyébként én ugyanúgy bántam magával, mint Lukrécia, nem értem, miért durcáskodik velem?

- Isten önökkel, hölgyeim! - ezzel Béla megindul a kijárat felé, Evelyn már ugyanabban a pillanatban rájön, hogy súlyos hibát követett el.

- Béla! ... Tanultam magától, a néha meglehetősen bárgyú bemondásaiból és a nagyon okos meglátásaiból. Maga valóban nagyszerű ember, de én teljesen önálló és független ember vagyok... ugye megérti.

Ez a mea culpa nem elegendő az üdvösséghez, ezt Evelynnek tudnia kellene. Nem is értjük, miért nem aktivizálja magát jobban. Talán szégyelli Lukrécia előtt? Marad a hattyúdál:

- Én is független, önálló ember vagyok, még a vagyonom kínzó terhei sem nyomják a vállam, szabadabb, boldogabb ember vagyok egy kis albérletben, vagy éppen a könyvtárban, az előadóban tanítványaim között. És megszereztem a szükséges anyagot a disszertációhoz; talán még többet is tanultam, mint szándékoztam - a blöff és a szurkapiszka sem maradhat el egy igazi Evelyn tanítványtól. - Ami pedig az egyedüllétet illeti: nem kell sokáig egyedül csüggednem, este ugyanis randim van Fruzsínával.

- Micsoda? Fru-zsi-ná-val? Béla, azért én többet vártam magától? Maga képes randevúzni azzal a buta, vihogó libával? Egyébként az a lány szóba sem áll magával, ha megtudja az igazságot...

Evelyn reálisan érzi a veszélyt: Fruzsina kevéske esze mellé nagy mennyiségű érzékeny női intuíció társult.

- Sőt, az üzleti előmenetelem sem teljesen reménytelen: Gusztáv biztosan nagyon örülne a tippjeimnek.

- Megáll az ész! Képes lenne elszegődni ahhoz a féreghez?

Béla derül Evelyn magáról megfélemedezett hirtelen felindultságán.

- Nem...

Mire Evelyn észbe kap, Béla már becsukta maga mögött az ajtót. Evelyn arcát ez alkalomból egészen közélről szemlélhetjük meg, a szeme sarkában gonoszkodva épp' most keletkezik egy alig látható szarkaláb.

XCII.

Evelyn cégének hétköznapijai Béla távozását követően olyan szürkévé váltak, hogy az azt bemutató képeket mi, a történetet szemlélő kívülállók is csak fekete-fehérben látjuk. Egészen éles a kontraszt az Evelyn emlék-, vagy talán vágyképeit megjelenítő színes képsorokkal.

Feketén-fehéren egészen másként fest Evelyn elegáns autója, melyből feketén-fehéren kiszállva Evelyn sápadtabbnak, egykedvűbbnek, ruhái, táskája, cipője divatjamúltabbnak tűnik; a villa, az otthonos, kényelmes, praktikus berendezési tárgyak kopottasabbnak, elhasználtabbnak és egy árnyalattal kevésbé elegánsnak tűnnek, mint színes valójukban.

Evelynnek apró, de annál bosszantóbb kellemetlenségek is kedvét szegik: egy egészen egyszerű kis üzleti levelet nem tud már harmadjára sem lefaxolni az irodából, az üzenetet fogadó félnél minduntalan összemosódnak a sorok, olvashatatlan az írott üzenet. Bosszúságában felüdítő, színes emlékként jut eszébe a Béla által „elfaxolt” üzenet; az emlékképben az íratmegsemmisítő által miszlikekbe aprított írat foszlányai, mint ezer színben játszó, kedves szerpentin csíkok egy szilveszteri buli csillárján tűnnek elénk. Evelyn hasonlóképpen jár a mikrohullámú sütővel, melyben a fekete-fehérben sült ínycsiklások egyáltalán nem ízletesek. Evelyn emlékképeiben viszont a Béla kezében a mikrohullámú sütőt meggyújtani hivatott gyufa csillogóan fénylik, karácsonyok sziporkázó színpompáját idézi. Melegen egybemosódik a báli gyertyafény keringőn lejtett tánc forróságával. Hiába a sok legutolsó divat szerinti ruha, a színes, „mókás” kiegészítők, ha azokat Evelyn csak feketén-fehéren látja; ennél a fekete szmoking félregöröcsölt nyakkendője sokkal színesebb, mókásabb, Evelynnek rágondolva kedve lenne nevetni, ha lenne kedve nevetni.

Evelynnek talán többet fáj egy kicsit a feje, a migrénes rohamok is gyakoribbak és mintha nehezebben heverné ki azokat. Ilyenkor nem árt a szürkesség, sötétség és a csend, mely lassan felissza a kiömlő fájdalmat, a varázserejű masszázs viszont nagyon hiányzik. A kínzó, görcsös fájdalom csúcspontján valahogy most nem hűl le annyira a meglengetett, átforrósodott törölköző. Ki tudja miért, talán a fekete-fehér levegő? Ilyen helyzetben még az egyébként büszke ember önérzete is jobban elviseli a könnyeket, melyeket egyszerűbb a fizikai fájdalomra kenni. A fájdalom enyhültével Evelyn leül a telefonkészülék mellé a fotelba és úgy tesz, mintha csak úgy egyszerűen pihengetne, nem pedig egy megváltó csörrenésre várna. Egy hirtelen indulattól áthatva tárcsáz, majd mielőtt a hívás kicsengene leteszi a kagylót. Gyerekes reflexeire nem talál racionális magyarázatot; érzelmei ellen hiába is keresne érveket.

XCIII.

Prof. dr. László István Endre fellekvárában vagyunk. Az öreg arcán különös révület, gyermeki lelkesedés átsuhanó árnya tűnik szemünkbe. A nyomdából frissen kikerült könyvek halmaza tornyosul előtte. Élvezettel lapozgat egy példányt - talán mondanom sem kell: a saját könyvét tartja kezében. A „kézbentartás” egyébként nem egészen korrekt kifejezés: szagolgatja, lapozgatja, tapogatja. Mint valami aranyos kicsi csecsemőt szokás: simogatja. A frissen nyomtatott könyv illata és a halk recsegéssel töredező könyv-gerinc elbűvöli az idős professzort. A vaskos, bőr borítású kötet gerincén és fedlapján frissen csillognak az aranyozott, mélynyomású betűk, különös fénnel ragyogják be a szegényes berendezésű szobácska bútorait.

XCIV.

A regény legelső jeleneteit idéző módon ismét a repülőtéren vagyunk. Evelyn kisimult arccal, egykedvűen száll fel a ciprusi repülőjára. Nyilvánvalóan az off-shore cégével kapcsolatos ügyekben kíván intézkedni. (Egy megfontolt cégvezető megnézi a helyszínen működő irodát, találkozik a névleges ügyvezetőkkel, megbizonyosodik a bankszámla ügyek elrendezettségről bármilyen komoly referenciával rendelkező közvetítő iroda legyen is a nevében eljáró cég.) A szokásos rutin szerint kapcsolja be a biztonsági öveket és helyezi magát kényelembe az elsőosztályú fülke kényelmes fotelében, válogat a kellemes társasági, divatlapok és exkluzív magazinok között és éppen arra gondol, hogy valami kellemes muzsikát hallgathatna az ülése feletti fejhallgatón a váltókapcsolóval kikeresve a megfelelő programot, amikor megszólal a pilóta hangja a hangszórókból.

- Üdvözlöm kedves utasainkat a ciprusi járaton; kellemes utazást kívánok mindannyiuknak! Pár percen belül indulunk, kérem helyezték magukat kényelembe, kapcsolják be a biztonsági öveket.

Evelyn mellé egy fekete bőrű üzletember telepedik le, nagyon szolgálatkész és előzékeny (nyilván tetszik neki a nő) ezen kívül udvarias és jól nevelt ember is; szóval nem kellemetlen Evelyn számára, mikor az illető beszélgetést kezdeményez.

- Good morning!

- Jó reggelt!

- It's a nice day, isn't it? - Evelyn erre csak értetlenül és bárgyún mosolyogva tud felelni...

- Ah! Parl la lingua italiana? - Evelyn olaszos megjelenése és a külsőn is átható tüzes temperamentuma arra engedte következtetni az úriembert, hogy Evelyn ha nem is olasz, de legalább ezt a szép dallamos nyelvet bírja.

Evelyn azonban erre a kérdésre sem tehet egyebet, mint hogy kicsit kellemetlenül érezve magát, kényszeredetten int fejével, hogy nem beszéli a nyelvet.

- So, you are French... or Espanol,... Hmmm, Deutsch?

- Ich... Hungary...

- Oh, Hungarian, beautiful! But unfortunately I can't speak in Hungarian, at all... Cu vi parolas esperante?

Evelyn feszengve rázza fejét. A csigákba csavarodó, ápolat hajtincsek idegesen rázkódnak.

A gép felszáll, az idegen kétségbeesetten az előtte lévő szék háttámlájára szerkesztett zsebbe rejtett zacskó után kap. Evelyn inkább szánakozva, mintsem undorodva figyeli. A hányás végeztével az úriember nem tekintí úgy, mintha férfiassága devalváción ment volna keresztül (így nem is ment keresztül), s mintha mi sem történt volna folytatja a beszélgetést.

- Sorry... so you are Hungarian. Let's see: Puskás, Kocsis, Hidegkuti... Hmmm?

Evelyn boldogan, hogy végre megértett valamit, szélesen mosolyogva, vélősen megjegyzi:

- Futball! Hmmm! - és a kezével a „prima” jelet mutatja, majd hozzáteszi: - Hungary today futball - majd kifejező fintorba torzul az arca.

Az idegen úr előbb kedvesen kacag, majd együttérzően, szomorúan bólogat.

- Maradona! - szólal meg váratlanul Evelyn.

Az ismeretlen, de mindönk számára egyre szimpatikusabb úriember nagyra értékeli Evelyn hirtelen támadt kezdeményezőkézségét, mivel keresztkérdéseivel kellően felmérve Evelyn totális idegennyelvi tájékozatlanságát tudván tudja mekkora erőfeszítésről és bátorságról tett ezzel partnernője tanúbizonyságot, úgyhogy a válasz sem várathat magára pár másodpercnél többet:

- Hmmm! Football maestro... Klinsmann?

- Óóóó!... Van Basten?

- Ahhh!... Zico?

- Úúúú!... Matheus, Völler?

- Aha!... Roberto Baggio?

- Platini!

És ez az egyre vidámabb „csevegés” folytatódhatna még egészen az utazás legvégéig, ha Evelyn teljesen váratlanul el nem szontyolodik. De elszontyolodik (hiába kapcsolták ki időközben a biztonsági öveket).

- What's the problem?

- Pygmalion.

- Pygmalion?? Who is he? I don't know him.

Evelyn csaknem sír.

XCV.

A gép hátsóbb régióiból előbukkan a két László professzor, előbb a fiú: Béla, majd az apa: István Endre. Mindketten elegánsak, a legutolsó divatnak megfelelő viseletük jómódról és jó ízlésről árulkodik. Bélától ezt már megszokhattuk, na de az öreg professzor!? Hol van már a népies mintázatú kacagány, a kopottas lajbi, a mamusz, a tarisznya, a bőr zsinóron lógó agyag köcsögöcské a nyakban? Még hallják az előző párbeszéd utolsó mondatait. Béla Evelynéhez lép:

- May I help you, sir? - ajánlja fel a segítséget az értetlenkedő idegen úrnak, aki készséggel elfogadja azt. Az angolul folytatott beszélgetés további részét valami csoda folytán mi magyarul halljuk:

- Nos, Pygmalion egy vadonatúj sztár a Real Madrid csapatában.

- Csakugyan?

- Természetesen.

- Volna olyan kedves, és megkérdezné ezt a gyönyörű hölgyet, hogy hová utazik? - teszi fel az ismeretlen úr azt a kérdést, amelyre Béla is igazán szeretné hallani a választ.

- Hogyne! - majd Evelynhez fordul: - Elárulja neki, hogy hová utazik?

- Ez egyébként minket is nagyon érdekel - teszi hozzá az öreg, akinek szokatlan eleganciája csak most szúr szemet Evelynnek.

- Ciprusra megyek.

Ezt mindhárom férfi örömmel hallja. Nem úgy Fekete Gusztáv „lelki fülei”, akinek az alapítvány számlájára megérkezett pénze teszi mindezt a csodával határos találkozást lehetővé.

XCVI.

A feltűnő külsőségekkel ékes iroda apró részleteiből (míves keleti füstölő illatos rudacskákkal, kikészített alaszakai barna medvebőr a falon, tajtékpipa készlet, ezüst asztali levélnehezék, aranyfelű piciny levélbontó szablya, antik földgömb-bárszekrény) hamar rájövünk, hogy Fekete Gusztáv irodájának szobabelsőjét szemléljük. A tárgyak magabiztos gazdagságot sugalló imázsán sokat ront az a velőtrázó üvöltés, mely Gusztáv rákvörösen izzó fejéből szakad fel. Szinte megsajdul a torkunk lelki szemeink előtt látva a nagy igénybevételtől vörösen izzó, forrón perzselődő hangszálakat, hörgőket.

XCVII.

Kis kitérő után ismét a repülőgépen vagyunk, regényünk szereplőinek párbeszédébe in medias res huppanunk.

- ... meg aztán még három nyelven kiadták az anyagot külföldön - mármint Béla tudományos munkáját, gondoljuk mi, hallván Béla szájából a mondattöredéket.

- Egyébként mit is mondott ennek a szimpatikus úriembernek Pygmalionról?

- Azt, hogy a Real Madridban játszik...

- Rendben, akkor mondja meg neki azt is, hogy miért megyek Ciprusra.

- No, és miért megy kegyed Ciprusra?

- Egy nagy WC-csésze biznisz van ott kilátásban.

Béla nem tudja lefordítani a mondatot az elemi erővel rátörő kacagástól; az efféle kacagás ragadós: Evelyn követi Béla példáját. Az idegen úriember a helyzetnek megfelelően viselkedik, azaz borzasztóan zavarban van, mert nem ért semmit az egészből, holott úgy véli értenie kellene. Az ideillő zene is megszólal: a bordó függönnyel leválasztott másodosztályú fülke felől egy szaxofonista lép be, a nyakában lógó, csillogó hangszerből bársonyos, virtuóz futamokat csalogat elő.

Az angolkeringő jelenet végén elmaradt csók is megtörténik.

XCVIII.

Illedelmesen elfordítjuk tekintetünket az önfeledten egymás karjába omló szerelmesekről. A gépmadár ovális ablakán keresztül a pompás fényárban úszó, káprázatos mintázat felhőzetet látjuk, mintha magunk is a mennyországból tekintenénk alá.

XCIX.

A széksorokat előbb halványan derengő fény borítja be, majd a kijáratokat fedő posztófüggönyök is hangos surrogással félrehúzódnak a kifelé igyekvő nézők előtt, beengedvén a folyosó felől az éles, sárgás fényt.

Szinte senki sem várja meg a vége főcímet, öltözködés, szedelődzködés közben már mindenki a külvilágra készül, pedig:

ADATOK A KÖNYVRŐL

ISBN

KIADÓ

FELELŐS SZERK.

STB.

C.

Az ajtóban elhelyezett szemetesbe kidobjuk a kiürült kólásdobozokat, az összegyűrt csokispapírt és a popkorn vastag papírzacskóját. Hazaindulunk, pontosabban becsukjuk a könyvet.

Agyunkban máris kinyílik egy másik könyv, mondattá zabolázott gondolatok sorjáznak előttünk:⁷ „Ami még hátra van, azt fölösleges eljátszani, s elmondani is igazán fölösleges volna, ha elcsenevészsedett fantáziánk nem ragaszkodnék olyan tehetetlenül ahhoz az iparilag gyártott, s bőven raktáron tartott tucats happy endhez, mellyel minden történetet úgy el szoktak fuserálni. Nos, dr. László Béla professzor esete, bár valószínűtlennek tűnő átváltozása miatt regényesnek tartják, valójában mindennapi história. Száz meg száz bátor és becsvágyó fiatal férfi lepte meg a világot efféle átváltozással... Különféle emberek széltében-hosszában mégis azt képzelik, hogy Béla csak azért, mert egy regényes kis történet hőse lett, bizonyára összeházasodhat a főhősnővel. Ez türhetetlen. Nemcsak azért, mert az ilyen együgyű elképzelés tönkretenné Béla kis drámáját, hanem azért is, mert a valódi végkifejlet nyilvánvaló mindenki számára, aki csak kicsit is ismeri az emberi természetet, de kivált a férfi ösztönt.

Galatea sohasem szereti Pygmaliont mindenestől: a mester elviselhetetlenül isteni.”

VÉGE

Agárd, Debrecen, 1996. november 23-tól december 9-ig.

Zeke László

⁷ Vesd össze: George Bernard Shaw: Pygmalion zárszó. (Hat színmű, Magyar Helikon, 1972. 447-483.ol.)

Ábrák (szimbólumok) jegyzéke:

1. számú ábra: Kaméleon. (Közönséges kaméleon: Chamaeleon vulgaris Daud. A spanyol közmondás szerint: „a megpillantott kaméleon már nem is kaméleon”. Változtatható, környezetükhöz gyorsan alkalmazkodó testszínükkel és mozdulatlanságukkal pompásan beolvadnak környezetükbe, bokrok, fák ágai és levelei közé. Szemgolyóit egymástól függetlenül képes egyszerre, különböző ütemben és irányban mozgatni. Órákig is lesnek egy-egy szúnyogot, legyet, bogarat, míg végül villámgyorsan kiöltik rendkívül hosszú, bunkós végű nyelvüket, melyre az áldozat menthetetlenül rátapad. Ha a préda nincs elérhető közelségben nem vadászik, ha viszont igen, akkor ritkán véti el a célt. Az ivarérett példány spermiuma akár egyszeri párzás után is a nőstény egész életére kitart, a petevezető tárgulatokban a hímivarsejtek igen hosszú ideig képesek életben maradni.) [Béla]

2. számú ábra: Görögteknős. (Testudo hermanni Gmelin. A görögteknősök minden kétséget kizáróan a legkedveltebb szárazföldi teknősök, itt Európában.) [Lukrécia]

3. számú ábra: Császárskorpió. (Pandinus imperator. Az állat jellegzetes utópotroha /post-abdomen/ utolsó gyűrűje hólyagszerűen duzzadt, fölfelé álló tüskében végződik, mely tartalmazza a kétcsatornás fullánkot is. Ezen fullánk segítségével mérgezik meg zsákmányukat és ellenségüket. Négy pár lábuk előtt hatalmas, a zsákmány megragadására alkalmas, ollós második állkapcsi tapogatójuk van. A méreggel megölt áldozat vérének kiszívják. Egyébként a Skorpió /latinul Scorpius/ az állatövi jegyek közül a 8-dik; mint csillagkép 220-26 fok rektaszcenzió és 8-40 fok deklináció közt terül el. A görög mitológia szerint a Skorpió azért került a csillagok közé, mert Gaia /a megszemélyesített Anyaföld/ parancsára Oriont megölte szúrásával. Orion szép, ifjú vadász volt, akit a Eos /a Hajnal/ megszeretett, Gaia pedig türelmetlenül tartotta, hogy egy égi lény halandó férfivel folytasson viszonyt.) [Evelyn]

4. számú ábra: Papucsállatka. (A szabadon - tehát nem gazdaállatok emésztőszerveiben - élő csillósok közé tartozik, szerves tápanyagokban gazdag vizekben él.) [Ernő]

5. számú ábra: Vértesszőlősi ősember. (Magyarországon 1964-ben, illetve 1965-ben Vértesszőlős mellett talált kb. félmillió éves előemberi fogmaradvány és nyakszirtcsont őrizi az ismert legelső magyar ember: Vértesszőlősi Sámuel emlékét. A lelet feltárása óta az ő tiszteletére nevezik el a biológia szertárak állandó lakóit, a csontvázakat Samunak.) [Prof. László István Endre]

6. számú ábra: Hadihajó. (Ókori háromevezős hadihajó: Navis triremis) [Emma]

7. számú ábra: Playboy-nyuszi. (A férfiak kedvelt haszonállata. Fülméretei alapján az ország-szerte elterjedt mezei nyúl és a rövidebb fülű üregi nyúl között helyezkedik el rendszertanilag. Hazánkban nem őshonos, 1989. decemberében történt egy kísérlet a betelepítésére, de sajnos a hazai tenyésztők nem jártak sikerrel.) [Fruzsina]

8. számú ábra: Ájtatos manó. (A zömmel trópusi rovarrendet - fogólábúak - nálunk ez az egyetlen, meleg- és napfényigényes faj képviseli. Az érdekes viselkedésű, ragadozó életmódú ájtatos manó védett! A hímet párzás után felfaló különös rovar által keltett képzetek vezették Salvador Dalí Millet Angelus című festményének sajátos „paranoia-kritikai” értelmezéséhez, melyre a nagy szürrealista festő egy egész könyvet szentelt: Millet Angelusának tragikus mítosza, Corvina Kiadó, Budapest, 1986.) [Otília]

9. számú ábra: Szőrös disznóparéj. (A disznóparéjfélék családjába tartozó faj; a növény parlagokon, kapásokban, kertekben - elvéve egy-egy operabálon - közönséges gyom.) [Márk]

10. számú ábra: Őstulok. (Bos primigenius; a háziasított szarvasmarha vad őse, amely a XVII. században kihalt ezért elméletileg nem találkozhatunk vele. Csak gyakorlatilag.) [Gusztáv]